פולע טאַבעלע פון דער מלוכה-לאָטעריע—זעה 11-טע זייט

Opłata poczowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

הײנט 12 זײטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 79 | Łódź, Niedziela, 5 kwietnia 1931 r. | נײנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאג, י"ח ניסן תרצ"א | № 79

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

באַנקראָט פון דער לאָדזער האַנדעלס-באַנק

אַרעסטירט דעם וויצע-דירעקטאָר, 2 פּראָקורענטען און 2 בעאַמטע

דער באַנקראָט האָט געמאַכט אַ רושם אין גאַנץ אייראָפּאַ

די סענסאַציע פון די יום-טוב טעג אין לאָדז איז געווען דאָס ערקלערען פאַר באַנקראָט די לאָדזער האַנדעלס-באַנק, אַקצ. געזעלשאַפט אַל. קאָשטשושקי 15.

די דאָזיגע ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקען רושם נישט נאָר אין לאָדז און אין פּוילען, נאָר אין דער גאַנצער פינאַנץ-וועלט פון אייראָפּע. די לאָדזער האַנדעלס-באַנק

עקזיסטירט זייט 58 יאָהר

און האָט זיך ביז דער לעצטער צייט גערעכענט פאַר איינער פון די סאָלידסטע בענק אין לאָדז. די גרינדער פון דער באַנק זענען געווען די שייבלערס. דער אַקציען-קאַפּיטאַל פון דער באַנק האָט בעטראָפען 15 מיליאָן רובעל און אַן אַקציע פון נאָמינאַלען פּרייז 250 רובעל האָט דערגרייכט דעם פּרייז 480 רובעל.

בעת'ן אויסברוך פון קריג האָט די באַנק איהר גרעסטען טייל פון פערמעגען געהאַט אין רוסישע פערפליכטונגען און אין רוסיש געלד. נאָך ביז'ן הייניגען טאָג געפינען זיך אין די סעפען פון דער באַנק רוסישע קרעדיט-באַנקנאָטען אויף 5 מיליאָן רובעל. די באַנק האָט פונדעסטוועגען זיך נישט אָפּגעשטעלט אין איהר טעטיגקייט און האָט גערעכענט אַרבייטען און ביסלעכווייז זיך אַרויסצודרעהען פון דער שווערער סיטואַציע.

בעת דער איבערשאַצונג פון די ווערטען אויף זלאָטעס אין 1924 י. האָט די באַנק פעסטגעשטעלט אַז פון דעם פאַר קריגס-פערמעגען פון 15 מיליאָן רובעל איז איבערגעבליבען לויט דער איבערעכענונג 120 טויזענד זלאָטעס, ד. ה. אַז פאַר אַן אַקציע האָט מען געצאָהלט 1 זלאָטע. די אַקציאָנערען פון דער באַנק, צווישען וועלכע ס'זענען געווען די אָנגעזעהענסטע גרויס-אינדוסטריעלער האָבען בעשלאָסען די באַנק נישט צו ליקווידירען און ווייטער זי צו פיהרען, זיי האָבען אַריינגעטראָגען פרישע 2 מיליאָן זלאָטעס.

די לייטונג פון דער באַנק אונטער דער אָנפיהרונג פון פערשטאָרבענעם דירעקטאָר שולבאָרסקי האָט

געמאַכט אַ רייה פאַלשע שריט

אין די אָפּערירונגען מיט די אויסלענדישע קרעדיטאָרען און אַקציאָנערען. די ענגלישע קרעדיטאָרען האָבען זיך גערעכענט מיט דער סאָלידקייט פון דער באַנק און האָבען פונאַנדערגעלעגט דעם חוב אויף 15 יאָהר און נאָך צוגעגעבען אַ נייע הלוואה פון 100 טויזענט פונט שטערלינג. זיי האָבען אָבער זייערע חובות דערהאַלטען אין דער אויסרעכנונג פון 100 פּראָצענט, און זיי פערזיכערט היפּאָטעקאַריש אויף די אומבעוועגליכע פערמעגענס פון דער באַנק. דעם דאָזיגען חוב האָבען געזאָלט איבערנעמען אויף זיך די אַקציאָנערען, און אַזוי אַרום זענען זייערע אַקציעס ווידער פערמינערט געוואָרען אין ווערט.

ביי אַ גרויסען טייל אַקציאָנערען האָט דער בעשלוס אַרויסגערופען אַן אומצופרידענהייט און ס'האָבען זיך דעריבער אָנגעהויבען

אינערליכע רייסענישען

דערצו האָט די לייטונג פון דער באַנק אָנגעוויזען אַ ריוח און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצוצאָהלען דיווידענט 6 פּראָצענט.

די אומצופרידענע האָבען דאַ זיך געווענדעט מיט אָנקלאַגעס צום פינאַנץ-אַמט און צו דער פּראָקוראַטור. באַלד דערויף האָט דער פינאַנץ-אַמט דעלעגירט אַ ספּעציעלע קאָנטראָל-קאָמיסיע אונטער דער אָנפיהרונג פון אַ שטענדיגען קאָנטראָלער יאַן מעטץ. אָבער דער אומשטאַנד, וואָס בראש פון דער אינסטיטוציע האָבען זיך געפונען די גרעסטע לאָדזער אינדוסטריעלער, האָט פונדעסטוועגען נישט געשטערט דער רענאָמע פון דער באַנק און זי האָט בעקומען ווייטערע קרעדיטען און פקדונות.

פּרעזעס פון באַנק איז געווען אַלפרעד בידערמאַן, וויצע פּרעזעס — אַדאַם אָסער; אין דער פערוואַלטונג — קאַראָל אייזערט, טעאָדאָר ענדער, אינזש. געורליטש, דיר. לעאָן הערבסט, דיר. יוליוש קינדערמאַן, דיר. י. פעטערס, קאַראָל ווילהעלם שייבלער און ריטשאַרד שטיינערט.

די אינערליכע רייסענישען און די פינאַנציעלע שוועריגקייטען פון דער באַנק האָבען אויפגעהערט צו זיין אַ סוד פאַר דער פינאַנץ-וועלט און אין אַ רייה בענק האָט מען שוין זייט אַ פּאָר וואָכען

אויפגעהערט צו האָנאָרירען די טשעקען

וואָס די באַנק פלעגט אויסשטעלען אויף ניו-יאָרק א. אַנדערע.

די פינאַנץ-קאַמער האָט דערווייל פעראָרדענט צו פערחתמענען אַלע ביכער און דעם אַרכיוו פון דער באַנק, וואָס האָט געשטערט דער נאָרמאַלער טעטיגקייט, און האָט אַרויפגעלעגט אַ גרויסע שטראָף אויף דער באַנק פאַר אָנגעבען נישט ריכטיגע ציפערען פון אומזאַץ א. א. וו.

איינער פון די באַנק פיהרער האָט אינטערוועניערט ביי דער רעגירונג און פאָרגעשלאָגען, אַז אויב די רעגירונג וועט מיטווירקען צו דער סאַנאַציע פון דער באַנק וועט ער פון זיינע אייגענע קאַפּיטאַלען אַריינלעגען 4 מיליאָן זלאָטעס, כדי צו שטאַרקען די באַנק, בתנאי אַז ס'זאָל אָפּגעשאַפט ווערען די קאָנטראָל פון דער פינאַנץ-קאַמער. די רעגירונג האָט די אינטערווענץ אָפּגעוואָרפען. אייניגע אַקציאָנערען האָבען אויך געפּרובט צו בעקומען קרעדיטען אין פינאַנץ-מיניסטעריום און האָבען די קרעדיטען געוואָלט גאַראַנטירען מיט זייער פּריוואַט פערמעגען, אָבער אויך דאָס איז זיי נישט געלונגען.

מיט 10 טעג צוריק

איז דריגענד אַרויסגעפאָהרען קיין ענגלאַנד דער הויפּט דירעקטאָר פון באַנק, וולאַדיסלאַוו גאַרדאַווסקי וועלכער האָט זיך בעמיהט ביי די ענגלישע קרייזען צו בעקומען אַ פרישע הלוואה, אָבער דאָס איז איהם נישט געלונגען, און ווען ער איז געקומען צוריק מיט גאָרנישט, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די באַנק קען נישט אויספיהרען איהרע פערפליכטונגען, און אַז אַ רייה טשעקען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען אויף ניו-יאָרק וועלען נישט קענען רעאַליזירט ווערען און וועלען מוזען ווערען פּראָטעסטירט. ס'איז באַלד צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ זיצונג פון אויפזיכטס-ראַט און ס'איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען אין איינקלאַנג מיט'ן האַנדעלס-קאָדעקס זיך צו ווענדען אין האַנדעלס-געריכט, אַז מ'זאָל

די באַנק ערקלערען פאַר באַנקראָט

דער בעפולמעכטיגטער פון דער באַנק, אַדוו. פּאַוורלאַווסקי האָט אַזאַ ווענדונג באַלד געמאַכט און ס'איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ פּליה-זיצונג פון האַנדעלס-געריכט, וועלכע האָט דאַנערשטאג ערקלערט די באַנק פאַר באַנקראָט מיט אַ דערווייליגען באַנקראָט-טערמין פון 2. אַפּריל. אַלס ריכטער קאָמיסאַר איז ערקלערט געוואָרען דער האַנדעלס-ריכטער אטאַן אייזענבראָין און אַלס קוראַטאָרען — די אַדוואָקאַטען עדוואַרד אָנגערשטיין און סטעפאַן שטראָמאַיער.

* * *

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג

האָט דירעקטאָר גאַרדאַווסקי אָפּגעהאַלטען אַ רייה קאָנפערענצען מיט'ן ריכטער קאָמיסאַר און די קוראַטאָרען. דער ריכטער קאָמיסאַר און די קוראַטאָרען האָבען אין דער אַפּיסטענץ פון רעיענט זשימאַווסקי צוזאַמענגעשטעלט אַ גענויע רשימה פון'ם בענק-פערמעגען און איבערגענומען אַלע ביכער, באַדעם זענען זיי אָפּגעפאָהרען אין די אָפּטיילונגען פון דער האַנדעלס-באַנק אין קעלץ, וואַרשאַ און לובלין. נעכטען איז קיין לאָדז געקומען

אַ מיניסטעריאַל-קאָמיסיע

וועלכע וועט צוזאַמען מיט אַ דעלעגאַט פון דער פינאַנץ-קאַמער אַדורכפיהרען אַ גענויע קאָנטראָל פון דער באַנק טעטיגקייט. איצט ווערט פיבערהאַפט געאַרבייט אַרום דער צוזאַמענשטעלונג פון

בילאַנס, וועלכער וועט פערעפענטליכט ווערען אין עטליכע טעג אַרום

אין דער פּרעסע האָבען זיך בעוויזען ידיעות וועגען כלומרשטע פערלוסטען פון עטליכע און צוואַנציג מיליאָן זל. די סומע איז שטאַרק איבערגעטריבען, און וועט קענען פעסטגעשטעלט ווערען ערשט אין די נאָהענטסטע טעג.

לויט אַנדערע קוועלען זאָל דער פּאַסיוו פון דער באַנק זיין גרעסער פון'ם אַקטיוו מיט

3—4 מיליאָן זל.

אינטערעסאַנט איז, אַז די ענגלישע קרעדיטאָרען ווילען נישט ליידען. זייערע חובות וועלכע בעטרעפען אַנ'ערך 15 מיליאָן זלאָטעס זענען היפּאָטעקאַריש פערזיכערט.

די בעזיצער פון די סעיפס וועלען נישט ליידען

דער אינהאַלט פון דיס עיפס וועט אַרויסגעגעבען ווערען. דאָס וועט אָבער דויערען אַ פּאָר טעג ביז דער קוראַטאָר און די סינדיקס וועלען איבערנעמען די פערוואַלטונג פון דער באַנק.

דער באַנקראָט פון דער לאָדזער האַנדעלס-באַנק איז געשעהען אין דער אָבוועזענהייט פוןביידע הויפּט-אַקציאָנערען: דער פּרעזעס ה' אַלפרעד בידערמאַן געפינט זיך איצט אויף דער ריוויערע, און וויצע-פּרעזעס ה' אַדאַם אָסער איז קראַנק, און ליגט צו בעט, ווייל מ'האָט איהם אויסגעשניטען אַ טייל פון פּיענטע.

בידערמאַן האָט איז דער באַנק איבער 350 טויזענט דאָלאַר

אויך אַדאַם אָסער האָט דאָרט ליגען אַ גרויסען קאַפּיטאַל. ווי ס'ווערט איצט פעסטגעשטעלט איז בעת'ן איינברוך אין דער באַנק פאַראַיאָהרען פערלוירען געגאַנגען נישט 300,000 זל. ווי ס'איז דאַן געווען מיטגעטיילט, נאָר איבער אַנדערטהאַלבען מיליאָן זלאָטעס.

ביי די קליענטען פון דער באַנק האָט די ידיעה וועגען דעם באַנקראָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגען שטורם, און

הונדערטער פּעראָנטערעסירטע האָבען ממש בעלאַגערט די באַנק

די פּאָליציי-וואַך האָט אָבער קיינעם נישט אַריינגעלאָזט.

באַלד ווי די מיניסטעריאַל-קאָמיסיע האָט אָנגעהויבען איהרע אַרבייטען, האָט זי זיך אָנגעשטויסען אויף אייניגע אומשטענדען, וועלכע האָבען איהר בעוואויגען זיך צו ווענדען צו דער פּראָקוראַטור און

די פּראָקוראַטור האָט פעראָרדענט צו אַרעסטירען

דעם וויצע-דירעקטאָר קאַליבאַווסקי, ס'זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען די פּראָקורענטען פּאַלושני, הענצעל און די בעאַמטע קאַציק און קעפּלער.

נאָכ'ן פערהערען די אַרעסטירטע זענען אַלע אַ חוץ קאַליבאַווסקי און פּאַלושני בעפרייט געוואָרען.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די מיניסטעריאַל-קאָמיסיע די אויפגאַבע באַכצוקאָנטראָלירען די ענינים, וואָס האָבען אַ שייכות צו די שטייער-ענינים פון דער באַנק. דערווייל זענען

פעסטגעשטעלט געוואָרען אומגענויקייטען

וואָס שטאַמען נאָך פון די צייטען, ווען דער הויפּט דירעקטאָר איז געווען דער פערשטאָרבענער שולבאָרסקי, וויצע-דירעקטאָר קאַליבאַווסקי איז נאָך מיט צוויי וואָכען צוריק אָפּגעשטעלט געוואָרען אין זיין אַמט דורכ'ן אויפזיכטס-ראַט פון דער האַנדעלס-באַנק, וועלכע האָט בעקומען ידיעות וועגען אומגעזעצליכקייטען אין די שטייער אָפּרעכענונגען.

די אויספאָרשונג פיהרט אויבער-קאָמיסאַר ווייטע אונטער דער לייטונג פון וויצע-פּראָקוראָר מאַנדעצקי.

דער איינהאַבער פון אַ בעקאַנטער צוקערניע אין לאָדז, אולריכט האָט זיך געווענדעט צום פּראָקוראָר מיט אַן אָנקלאַגע, אַז די באַנק האָט ביי איהם גענומען 3 פּראָצ. אַ חודש ציזען, צוליב די

ליכווע-ציזנען

האָט אולריך נישט געקענט בעצאָהלען דעם חוב און זיין הויז אויף פּיעטריקאָווער 95 איז פערקויפט געוואָרען אויף אַ ליציטאַציע און איז פערקויפט געוואָרען דורך דער האַנדעלס-באַנק.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג זענען פערהערט געוואָרען עטליכע צעהנדליג עדות.

* * *

די ידיעה וועגען דעם באַנקראָט פון דער האַנדעלס-באַנק האָט, ווי ס'איז געווען פאָראויסצוזעהען אַרויסגערופען אַ שטאַרקען

רושם אין גאַנץ אייראָפּע

די ראַדיאָ-סטאַנציעס פון דייטשלאַנד, פראַנקרייך און ענגלאַנד האָבען פרייטאג פאַרנאַכט איבערגעגעבען די ידיעה און זי „צוגעפאַרבט" מיט אייגענע אויסטראַכטענישען. דער רושם איז נישט געבליבען אָהן אַ ווירקונג אויף די לאָדזער, וועלכע האָבען זייערע פקדונות אין די היגע בענק. די בענק האָבען זיך אין פערלויף פון טאָג צוגעגרייט און זיך איינגעשאַפט מזומן געלט, אַזוי אַז מ'האָט געקענט אויסצאָהלען יעדען, וועד ס'איז נאָר געקומען אָפּצונעמען זיין געלט.

די דאָזיגע בעאונרוהיגונג בנוגע די לאָדזער בענק איז מיט גאָרנישט בעגרינדעט און די סומאַטאָכע, וואָס ווערט אַרויסגערופען, ברענגט נאָר אַרײַן אַ כאַאָס אין דער נאָרמאַלער טעטיגקייט פון די פינאַנץ-אינסטיטוציעס. ביי דער אומרוהיגער שטימונג מוז שוין די באַנק האַלטען איהר געלט אין מזומן און קאָן זי נישט אויסבאָרגען אָדער איבערווייזען וואוהין זי דאַרף. דאָס בעשווערט די נאָרמאַלע אַרבייט און בעשווערט די אַזוי אויך שווערע ווירטשאַפטליכע לאַגע.

דער שבת'דיגער פּרוב

איז דורך די לאָדזער בענק אויסגעהאַלטען געוואָרען. פאַר די פאַר יו"ט-טעג וועלען זיך די געמיטען בערוהיגען און מ'קען רעכענען, אַז קיין נייע פּאַניק וועט נישט ענטשטעהען, ווייל צו דעם איז נישטאָ קיין שום גרונד.

*

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם באַנקראָט פון דער לאָדזער האַנדעלס-באַנק האָבען זיך פערשפּרייט

קלאַנגען, אַז ס'וועט אויך ליידען די אַקצ. געז. „וואַראַנט"

וועגען דעם ענין דערוויסען מיר זיך פאָלגענדעס. די לאָדזער האַנדעלס-באַנק האָט געהאַט 98 פּראָצ. אַקציעס פון דער „וואַראַנט". די דאָזיגע אַקציעס האָט זי פערמשכנט ביי ענגלישע באַנקירען, דערווייל איז שווער פאָראויסצוזעהען דעם גורל פון די אַקציעס. די ענגלענדער קענען די אַקציעס אַרויסלאָזען אויף דער בערזע, אָדער טערהאַלטען פאַר זיך און איבערנעמען די גאַנצע אַקציען-געזעלשאַפט אין זייערע הענט.

כשר לפסח! די בקוואליטעט יודישע שאקאלאדע=פאבריק "ZŁOTY RAJ" אינהאבער: ש. האלפערן כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהר געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און מארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

אונזערע פערקויפס=שטעלען: ווסכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים. מ'בעט זעהר די נ' קונדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יו"ט, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

האסטו זיך שוין פערזעהען מיט אן'עלעגאנטען

פריהלינגס=הוט?

איייל צו דער גוט-בעקאנטער פירמע

M. RAPAPORT, 9 פיעטריקאווער 9

וואו מען בעקומט אלערנייעסטע אויסלענדישע, ווי אויך אינלענדישע היטען

אין אלע קוואליטעטען פון די נייעסטע פאסאנען און פארבען

מיט 30 פראצ. ביליגער ווי איבעראל!

8-טונג זאקען-פאבריקאנטן!

פערקויף פון פערשידענע

געפארבטע, מערצערעזירטע און געגלענצטע גארנען

אין אלע נומערן.

"NICIANKA"

לאדז, פולנאצנא 2, טעל. 211-64

— דאס בעקאנטע — מענער-היט-געשעפט

"SPLENDID"

11-טער ליסטאפאד 31 קאנסטאנטינער

עמפפעהלט צום קומענדען פריהלינג= און זומער=סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון

מענער=היטען

פון די נייעסטע פאסאנען

פון אין= און אויסלענדישע פירמעס

די פרייזען זענען צוליב'ן קריזיס בעדייטענד פערקלענערט.

ספארט=היטלעך

בעמערקונג: מיר בעזיצען א גרויסען אויסוואהל פון עלעגאנטסטע …

Najwytworniejsze WYROBY SKORZANE poleca

R. Grabowiecki

Łódź, Piotrkowska 59, tel. 144-83

TOREBKI podług najnowszych modeli paryskich i wiedeńskich w wielkim wyborze.
portfele, teki, nessesery, walizy i t. p.

כשר לפסח

נמנו וגמרו

אז דער רוהם פון אלע וויינען איז

"בארווין"

אינהאבער:

מענדעל בארנשטיין

לאדז, נאוואמיעיסקא 30

טעלעפאן 58-210 №

איינס פון די נייעסטע ספעציאליטעטען:

א גוטע פלאש וויין

פאר 1.40 זל.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20.

דאנערשטיק, דעם 9-טן אפריל, 10.30 פרי קומט פאר

א פייערלעכע פרץ-אקאדעמיע

געווידמעט דעם 16. יאר-צייט פון גרויסן יידישן פאלקס-דיכטער י. ל. פרץ.

אין פראגראם: רעפעראטן: דער באוואוסטער דיכטער באבא=שאנסקי פון ארגענטינא, וואס איז יעצט צוגאסט אין פוילן, דער ליטעראטור-קריטיקער און פרץ-קענער לעא פינקעלשטיין (ווארשע). רעציטאציעס: דיכטער משה בראדערזאן וועט לייענען אייגענע שאפונגען געווידמעט י. ל. פרץ, דער באוואוסטער ארטיסט פון ג. "וויקט" ח' שערמאן און ה' מאשקאוויטש וועלן רעציטירען פרצס ווערק.

בילעטען פון 50 גר. אן צו באקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט א פון 8-10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 ביז 1 בטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע "סאניטאס" ציגעל-גאס 29 פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72—134

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אווענד.

Uczenica VII-ej klasy

udziela lekcyj, tanio.
Dowiedzieć się:
E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of Ip.,

"הזמיר" ::: אלעיא קאשטשושקי 21

היינט, זונטאג, דעם 5 טען אפריל 8.30 אווענד

קאנצערט

אונטער דער לייטונג פון ה' ה. יאבלאן.

צו בעטייליגען זיך דער ארקעסטער, כאר און די סאליסטן ד"ר סטאכאווסקא, ראבע, באדרינ, עפשטיין, ברידער גרינוואלד, העכט און שארפשטיין.

אין פראגראם: שאפונגען פון זילבעריק, פאלקמאן, סאמינסקי, היירען, הענדעל, טשייקאווסקי, גרעטשאנינאוו, נאכעם א. א.

רעציטאציעס — מ. מאשקאוויטש.

אקאמפ. — אינזש. לעאן ליבערמאן.

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען ביי דער קאסע פון "הזמיר".

אנאנסן

אין "נייעם פאלקסבלאט" האבן דעם גרעסטן ערפאלג.

דאנקזאגונג.

מיר אינטערגעשריבענע דאנקען זעהר דער פערוואלטונג פון "בית=לחם" פאר די גוטע בעהאנדלונג די סדרים-נעכט און די מאהל-ציימען, וואס מיר האבען בעקומען און אויך פאר די ווייטערדיגע סעודות חומה"מ פסח און דעם צווייטען טאג יום-טוב און מיר ווינשען זיי אנ'ערפאלג אין דער ווייטערדיגער ארביים. מיט אכטונג

א דעלעגאציע פון די עסערס אין "בית=לחם"

נוסכאדניא 70.

2133

זאל יעדער וויסען!

אז אין מיין

מעבעל=געשעפט

בעקומט מען מעבעל עגצעל און קאמפלעט צו קאנקורענץ-פרייזען מיט 25 פראצ. ביליגער און מיר טוישען אויס אלט מעבעל אויף נייע צו ציגענגליכע פרייזען.

וואולטשאנסקא 11

ווייננאלר און ווייגבלום.

געדענקט דעם אדרעס! קומט איבערצייגט אייך!

ציוניסטישער קאנגרעס

וועט פארקומען אין באזעל דעם 29 יוני

לאנדאן 4 (ימ"א טעל.) דער ציוניסטישער עקזעקוטיווו איז אפיציעל מודיע, אז דער 17 ציוניסטישער קאנגרעס וועט פארקומען אין באזעל דעם 29 יוני.

סעסיע פון ראט פון יודישער אגענץ וועט פארקומען אין באזעל

לאנדאן, 4 (ימ"א טעל.) די געוועהנליכע סעסיע פון ראט און פון פלענום פון דער יודישער אגענץ וועט פארקומען אין באזעל דעם 16 יולי.

ווידער מכוח העכערען דאס דירה-געלד

ווארשא, 4 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי בעקאנט האט דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטאריע-ראט בעטראכט די פראיעקטען פון פארשטארקען די בוי-בעוועגונג. צ. א. איז ארומגערעדט געווארען דער פראיעקט וועגען נאוועליזירען דאס געזעץ פון לאקאטארען-שוץ. די ענדערונג זאל בעשטעהן אין העכערען דאס דירה-געלד און די דיפערענץ פון דעם איצטיגען דירה-געלד ביז'ן נייעם וואלט איינקאסירט ווערען דורך דער מלוכה פאר בוי-צוועקען, די הויזבעזיצער וואלטען דערפאר בעקומען די גלייכווערטיגע סומען אין דער פארם פון לאנג-טערמיניגע אבליגאציעס. די דאזיגע פלענער ווערען בעטראכט אין מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייטען און ארבייטסשוץ ביי דעצידירענדע בעשלוסען האלט עס נאך נישט.

5 טויזענד דערהרג'עטע

בעת דער ערד-ציטערניש אין ניקאראגוא

מאנאגוא, 4. (ספ. טעל.) מען האלט, אז די צאהל פון די אומגעקומענע בעת דער ערד-ציטערניש בעטרעפט 5,000 מאן. אויס'ן מארק זענען דערהרג'עט געווארען טויזענד מענשען, און 700 זענען אומגעקומען אין שפיטאל און אין דער טורמע. ס'איז אונמעגליך אפצורוימען דעם רוב טויטע קערפערס.

ווייטערדיגע קלאנגען וועגען דער רעקאנסטרוקציע פון דער רעגירונג

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) צווישען די פארשידענע קלאנגען וועגען די ענדערונגען אין דער רעגירונג, וואס זאלען פארקומען נאך יום טוב ווערט בעזונדערס גערעדט וועגען די שינויים אויפ'ן פאסטען פון אינערן-מיניסטער, פון אויסערן-מיניסטער, און פון יוסטיץ-מיניסטער. בכלל זאל די קאנסטרוקציע פון קאבינעט ארומנעהמען כמעט א העלפט פון דער איצטיגער רעגירונג. די כלליי פערזאנאלע ענינים זאלען שוין זיין דעצידירט, און אין דעם ענטשפרעכענדען מאמענט וועלען זיי פערעפענטליכט ווערען.

אין געוויסע קרייזען האלט מען, אז ערשט דעם 18-טען קאן מען זיך ריכטען אויף אנ'אויפלעבונג אין דער פאליטישער בעוועגונג.

צווישען די קורסירענדע קלאנגען ווערט אויך ארויסגעזאגט די השערה, אז אויב דער קאבינעט זאל געבילדעט ווערען אונטערן לאזונג פון סאנירען די ווירטשאפטליכע לאגע, וואלט זיך אין דער שפיץ פון איהר געשטעלט דער מארשאל פילסודסקי מיט'ן מ'ג. מאטושעווסקי אלס וויצע-פרעמיער, וועלכער וואלט אויך געבליבען ביי זיין איצטיגען אמט אלס פינאנץ-מיניסטער.

אינטערעסאנט איז אויך דער פרט, אז די „גאזעטא פאלסקא" לייקענט אפ קאטעגאריש פון מאסגעבענדע ספערען די אלע קלאנגען וועגען די קאבינעט-ענדערונגען.

2 בלוט-בלבולים אין ליטע

קאוונע, (י.ט.א. טעלעגראפיש) ערב פסח איז אין קוידאנאוו פערלוירען געווארען ביי א קריסטע א קינד, ביז מען האט דאס קינד געפונען, האט 'מען צווישען המון פערשפרייט א קלאנג, אז יודען האבען דאס קינד דערמארדעט.

א צווייטער מאל איז פארגעקומען אין א דארף, א מיידעל האט געבוירען אנ'אונגעזעצליך קינד און האט עס דערשטיקט, כדי צו בעזייטיגען פון זיך דעם חשד, האט זי דערצעהלט די בעקאנטע מעשה, אז יודען האבען דערמארדעט דאס קינד צו האבען בלוט אויף פסח.

פאליציי האט אין ביידע פאלען אויפגעקלערט די בלבולים און די ארטיגע יודישע בעפעלקערונג איז אפגעקומען מיט בלויז שרעק.

אינטערנאצ. באנק פאר האנדעל מיט רוסלאנד

סענסאציאנעלע איניציאטיוו פון ענגלאנד

לאנדאן, 31. (ספ. טעל.) „דיילי מיילי" גיט איבער, אז די רייזע פון דירעקטאר פון דער ענגלישער באנק מאנטעגיו נארמאן קיין אמעריקע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם פראיעקט צו שאפען אנ'אינטערנאציאנאלע באנק צו פינאנסירען פערבינדונגען מיט נייע מערק, אין דער ערשטער רייהע מיט סאוויעט-רוסלאנד.

די צייטונג אינפארמירט, אז צווישען דער ענגלישער רעגירונג און מאסקווע קומט שוין פאר א מייבונגס-אויסטויש אויף דעם באדען, מאקדאנאלד האט זיך שוין וועגען דעם ענין בעראטען מיט די לידערס פון דער אפאזיציע, באלדווין און לאיד דזשארדזש זענען נישט געגען דעם פראיעקט. אויב פראנקרייך וועט צו דער איניציאטיוו נישט וועלען צו שטעהן, וועט די באנק געגרינדעט ווערען אויך אהן פראנקרייך. דער סאוויעטישער מלוכה-באנק זאל מען שוין האבען פארגעלעגט צוצוטרעטען צו דער באנק. די נויטיגע פאנדען פאר דער באנק זאל געבען ענגלאנד.

—=:O:=—

אפגעשטעלט די אויטאבוס-בעוועגונג

אין 5 וואיעוואודזשטווס

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס איז ארויין אין קראפט דאס געזעץ וועגען מלוכה-פאנד פאר וועגען, האבען די אויטאבוס-בעזיצער אין ווארשאווער, לאדזער, ביאליסטאקער, קעלצער און לובלינער וואיעוואודזשטווס געקינדיגט דעם 1 ד. ח. אלע זייערע אנגעשטעלטע, מחמת זיי האלטען, אז זיי וועלען נישט בכוח זיין צו רעאליזירען די אפצאהלען, אויף וועלכע דאס געזעץ איז זיי מתחייב. זיי פאדערן צוריקצוציהען די ריטשאלט-אפצאלען און די אפצאלען פון די פערקויפטע בילעטען.

פאלעסטינא און עבר-הירדן

השערה פון אראבער וועגען א פראיעקט פון א פעראייניגונג

וויען, 4 (ספ. טעל.) „רייכספאסט" איז מודיע פון ירושלים, אז אין די אראבישע קרייזען האלט מען דאס עס ווערט געפלאנט א פעראייניגונג פון פאלעסטינא מיט עבר הירדן. די ביידע לענדער וואלטען דאן געבילדעט איין מלוכה אונטער דער הערשאפט פון דעם ביז-איצטיגען עמיר אבדולא.

א טייוועלס-מאשין פאר'ן פאלאץ

פון דעם איטאליענישען יורש-עצר

רוים, 4 (ספ. טעל.) פאר'ן קעניגליכען פאלאץ אין טורין, וועלכע איז די רעזידענץ פון איטאליענישען קרוין-פרינץ אומבערטא האט מען געפונען א טייוועלס-מאשין.

זאכקענער פערזיכערען, או דא האט זיך געהאנדעלט בלויז וועגען א דעמאנסטראציע, ווייל די באמבע איז אנגעלארענט מיט שווארצען אומשעדליכען פולווער.

נייער „נעפ" אין סאוו. רוסלאנד

מאסקווע, 4 (ספ. טעל.) דאס צוריקרופען פון ריקאוו'ן אין קאמיסארען-ראט ווערט דא אין פארשידענע קרייזען אויסגעטייטשט אלס ענדערונג פון סטאלינס שטעלונג צו דער אויגערופענע גרופע „רעכטע אפאזיציאנערען". עס זאל זיך אגב אויך האנדלען וועגען דערלאזען ווידער פריוואטע פינאנץ-איניציאטיוו.

א בלוטיגער נקמה-אקט אין א בודאפעשטער שוהל

קריסטליכער יונגערמאן שיסט און פערוואונדעט 40 מתפללים

בודאפעשט 4 (יט"א טעל.) אין ערשטען טאג פסח איז בעת דאוונען, אריינגעגאנגען אין שוהל א יונגערמאן און מעהרערע מאל געשאסען פון א רעוואלווער.

40 מתפללים זענען פערוואונדעט געווארען. 2 פון זיי זענען געשטארבען. דער שיסער איז ארעסטירט געווארע. ביי דער אויספארשונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ער איז א קאטאליק מיט'ן נאמען קאצלעקאל. לויט זיין ערקלערונג האט ער זיך שוין לאנג ארומגעטראגען מיט פלאן אויסצופיהרען א בלוטיגען אטענטאט אויף יודען אין א שוהל, אלס נקמה וואס „יודען האבען אומגליקליך געמאכט אונגארן".

דער ארעסטירטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, כדי פעסטצושטעלען זיין גייסטיגען צושטאנד.

מיט דער אויספארשונג פיהרט אן דער אינערן-מיניסטער.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער אנערקענונג דאנק אונזער חבר

פיאטר כארי

פיעטריקאווער 37

פאר זיין בעמיהונג לטובת דער סעקציע פון אלטע גארדעראבען און מיטווירקונג ביי דער איינטרעטונג פון דער ערעפנונג פון פלאץ אויף פאדזשעטשנא 4

די פערוואלטונג

פון אלטע גארדעראבען-סעקציע

פאדזשעטשנא 4 2125

Dr. Med. A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעטראגען

אויף פיעטריקאווער 109

טעלעפאן 220-25

נעהמט אן פון 6 ביז 7 ½ נאכמיטאג.

Dr. med. J. M. BARCINSKI

רענטגען-אינסטיטוט

הייל-בעהאנדלונג פון בייזע געשווילעכצען (ראק) רענטגען און פאטאגראפיעס-דורכלייכטונגען אויפ'ן ארט און אין די וואוינונגען פון די קראנקע.

אויפנאהמס-שעה'ן פון 5–8 אוונד.

11. ליסטאפאד 20, טעל. 142-50

סטעמפלען

אלער ארט

צו ביליגע פרייזען

ווערען אויסגעפירט

אין די דרוקעריי

17 פאלודניאווא 17

בעקאנטמאכונג.

דער פערמיטלער-פעראיין, פיעטריקאווער 64

מאכט בעקאנט, אז היינט, זונטאג דעם 5-טען אפריל, פינקטליך 5 א זייגער נאכמ. קומט פאר צום לעצטען מאל און ביי יעדער צאהל פערזאמעלטע מיטגלידער די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פרעזידיום, 3) בעריכט פון דער פערוואלטונג פאר'ן יאהר 1930, 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, 5) ענדערן די סטאטוטען נומערן 2, 24 און 26. 6) בודזשעט פאר'ן יאהר 1931, 7) וואהלען פון א פערוואלטונג, 8) וואהלען פון א רעוויזיאנס-קאמיסיע, 9) פרייע פארשלאגען, 10) שטייער-אנגעלעגענהייטען.

די פערוואלטונג.

רעוואלוציע אין דער קאסמעטיק!

אומגעוועהנליכע רעדוקציע פון אלע פרייזען אין דער איינציגער און איבעראל-בעקאנטער

קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

י. דרוקער, 5 זאוואדזקא 5

טעלעפאן 175-92

וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער

פערפומען,

ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען אז"וו

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט.

מיט אכטונג

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז
5 אַפּריל 1931

דער באַרג
פון עוולות און פערברעכענס

אין אַנ'אַרטיקעל אונטער דעם נאָמען „אין דער באַרג פון עוולות און פערברעכענס האַלט אין איין וואַקסען" שילדערט דער „ראַבאָטניק" אַ גרויליקנד בילד פון דער לאַגע פון די אַרבייטער מאַסען אין פוילען. שרעקליך איז די לאַגע פון די אַרבייטסלאָזע, אָבער נישט פיל בעסער איז דער מצב פון די בעשעפטיגטע. זייערע פערדינסטען זענען גראָשענדיגע, אָבער אַ חוץ דעם איז נישט פאַראַן קיין איין כמעט אַרבייטער, וואָס זאָל נישט אויסהאַלטען פון זיינע מינימאַלע פערדינסטען אַנ'אַרבייטער, צי דאָס איז אַ קרוב, צי אַ פריינד, צי פשוט, ווייל ער קאָן נישט צוזעהן יענעמס נויט און טיילט זיך מיט איהם מיט דעם לעצטען ביסען. אָט דאָס אַלץ ווייסען נישט די זאַטע, די מענשען פון דעם בורזשואַזען לאַגער.

„ווייל ווען זיי וואָלטען כאָטש אויף איין ווייל געקאָנט געבען אַ קוק אויף דעם תהום פון נויט, וואָס רינגעלט ארום זייער זאַטע עקזיסטענץ, דאַן וואָלטען זיי אפשר אין זייער אייגענעם אינטערעס נישט געאַרבייט מיט אַזאַ פאַנאַטישער עקשנות אין דער ריכטונג צו פערטיפען די נויט דורך ווייטערדיגע רעדוקציע פון די לוינען."

ליידער, ווייזט אָן די צייטונג, איז עס נישט אַזוי. די פיהרער פון דעם ווירטשאַפטליכען און פּאָליטישען לעבען זוכען אויס די סאַמע ראַפינירטע מיטלען, ווי אַזוי צו בעווייזען דעם אַרבייטער זייער רעכט אויף צו עקספּלואַטירען. זיי נוצען דערצו אויס אַלע מיטלען, און דער ערשטער רייה די מורא צו פערלירען די אַרבייט. אַ דירעקטאָר, וועלכער פערדינט עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאָטעס אַ חודש, שעהמט זיך נישט צו קומען צו די אַרבייטער און זיי פאָרלעגען, זיי זאָלען פריינוויליג רעזיגנירען פון זייערע הונגער-לוינען און מסכים זיין אויף רעדוקציעס. דאָ ברענגט די צייטונג ביישפּילען, אויף וואָס פאַרא ציניש אופן מען ווירקט מאָראַליש אויף די אַרבייטער זיי זאָלען מסכים זיין אויף רעדוקציעס פון די לוינען, אָדער מען קינדיגט די אַרבייטער און מען גיט זיי איבער אין די הענד פון כלומרשט אַ נייע אונטערנעהמונג, וועלכע איז נישט מעהר ווי אַ פיקציע און ביי דער געלעגענהייט פערקלענערט מען די פערדינסטען פון די אַרבייטער ביז צום מינימום.

אין אַ צווייטען נומער קעהרט זיך אום דער „ראַבאָטניק" צו דערזעלבער פראַגע און שרייבט: „און זאָל קיינער נישט זאָגען, אַז ערגיץ אַנדערש קומט פאָר דאָסזעלבע. אַז די אַרבייטסלאָזיגקייט פערשפּרייט זיך געוואַלדיג אין ענגלאַנד, אין דייטשלאַנד א. א. וו. די אַרבייטסלאָזע אין ענגלאַנד און אין דייטשלאַנד נעהמען אַזעלכע אונטערשטיצונגען, אַז זיי קענען ווי עס איז אויסהאַלטען זיך און זייערע פאַמיליעס. דאָרט זאָרגט די מלוכה און די זעלבסטפערוואַלטונג וועגען גורל פון די אַרבייטסלאָזע. און אַ חוץ דעם איז אפשר אין קיין שום לאַנד נישטאָ אַזאַ קאָלאָסאַלער אונטערשיד צווישען די פענסיעס פון די דירעקטאָרען, פּרעזעסען און לייטערס און די פערדינסטען פון די אַרבייטער, אַזוי ווי אין פוילען.

„די בורזשואַזע פּרעסע שרייבט אויס גאַנצע זייטען וועגען „אַנשלוס", אַלאַרמירט וועגען די די פערכאַפּערישע פּלענער פון דייטשלאַנד, איז בעאונרוהיגט צוליב דער סאָוויעטישער פּיאַטילעטקע, פערנעהמט זיך מיט דער פראַגע פון דער קאָנסטיטוציע, אָבער דער פּוילישער אַרבייטער, וועלכער האָט נישט, וואָס אַריינצולעגען אין מויל אַריין און וואָס צו געבען עסען זיינע קינדער און זעהט צו, ווי זיינע דירעקטאָרען און אונטערנעהמער לעבען אין לוקסוס, ער איז פרעמד צו די אַלע פראַגען. און בעהאַנדעלט זיי אַזוי, ווי זיי וואָלטען איבהויפּט נישט עקזיסטירט.

די מאַטעריעלע נויט, פיהרט אויס די צייטונג מוז ברענגען צו גלות אויך אויף אַלע אַנדערע געביטען און מיר זעהען טאַקי ווי עס וואַקסט די פערברעכערישקייט אין לאַנד, ווי די טורמעס זענען איבערפילט און עס לאָזט זיך בעמערקען אַ ירידה אויף אַלע געביטען פון גייסטיגען לעבען.

DR. MED.
A. SZPRYNGIER
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ"
פּיעטריקאָווער 62 פון 3–4 נאָכמיטאָג
און אין דער היים
קיליַנסקיעגאָ 30, טעל. 222-27
פון 5–7 נאָכמ.

„יודען שאַנטאַזשירען די רעגירונג"
די ענדעציע אַלס פערטיידיגערין פון דעמאָקראַטיע

די פּרעסע-אַגענטור „איסקרא" האָט דורכגעפיהרט אַנ'אַנקעטע, אין וועלכער עס האָט זיך אויך אַרויסגעזאָגט דער דעפּוטאַט ווישליצקי. זיינע ווייד האָט די ענדעקישע צייטונג „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" פערשטאַנען אין דעם זין, אַז אַנ'אַוועקטועלע רעפאָרם פון דעם שטייערען-סיסטעם וועט מען דאַרפען אָננעהמען אַלס אַ קאָנצעסיע פאַר די יודען און דאָס געפעלט זעהר נישט דעם ענדעקישען בלאַט, וועלכעס זעהט דערין אַ שאַנטאַזש מצד די יודען לגבי דער רעגירונג.

„די יודען, שרייבט די ענדעקישע צייטונג, שאַנטאַזשירען סיסטעמאַטיש און מיט ערפאָלג די סאַנאַציע. אַמאָל פלעגען זיי נאָך זייערע געשעפטען אָנטון אין מאַנטעל פון דעמאָקראַטיזם. היינט האַלטען זיי אויך דאָס פאַר איבעריג. און זיי טרעטען אַרויס מיט דער גאַנצער בהוטאַלער אָפענקייט. אין יעדער פראַגע, צי עס האַנדעלט זיך וועגען שטייערען אָדער וועגען עטאַטיזם, צי וועגען דער אויטאָנאָמיע פון די אוניווערזיטעטען, דעקלאַרירען זיי גאַנץ אָפען, אַז פּרינציפּען געהען זיי נאַרנישט אָן און אַז זיי וועלען מסכים זיין אויף אַלצדינג, וואָס קאָן נאָר זיי ברענגען נוצען".

ממש אַ הערליך בילד איז אונזער פּאָליטישען קינעמאַטאָגראַף: די ענדעציע אַלס די פערטיידיגערין פון ריינע פּרינציפּען און פון דעמאָקראַטיע, די זעלבע ענדעציע, וועלכע איז דורך און דורך אַנטי-דעמאָקראַטיש און וועלכע איז גרייט געווען צו קושען די האַנד ביי דער סאַמע שוואַרצסטער רעאַקציע אין אַמאָליגען רוסלאַנד פאַר דעם פּרייז פון אַבי וועלכע פּאָליטישע קאָנצעסיעס.

פ.פ.ס. פאַר דעם „אַנשל־וס"
צווישען דייטשלאַנד און עסטרייך

דער פיהרער פון פ. פ. ס. מיעטשיסלאַוו ניעדזיאַלקאָווסקי האָט גענומען אַ וואָרט וועגען דער פראַגע פון די בעציהונגען צווישען דייטשלאַנד און עסטרייך, וועגען דעם מעגליכען „אַנשלוס" צווישען די ביידע מלוכות. ער זאָגט זיך אַרויס פאַר דעם אַנשלוס, נישט איינזעהענדיג אין איהם קיין בעזונדערע געפאַר פאַר פוילען, פערקעהרט, ער האַלט, אַז די פעראייניגונג קאָן האָבען אויך אַ פּאָזיטיווען ווערט.

„דער אַרגומענט פון אייראָפּעאישען גלייכגעוויכט, שרייבט ניעדזיאַלקאָווסקי, די טעאָריע פון אַקענאָנשטעלען עסטרייך געגען דייטשלאַנד א.א.וו. דאָס אַלץ קאָן מען ביי די היינטיגע בעדינגונגען אָנרופען אַ ווערטלאָזע פיקציע. דאָס כלומרשטע גלייכגעוויכט האָט נישט געשטערט צום קריג פון די יאָהרען 1914 – 1818 און וועט נישט שטערען אויף דעם נאָהענטסטען קריג, אויב ער וועט דאַרפען אויסברעכען. דאָס פּראָבלעם פון מלחמה און שלום ליגט נישט אין גלייכגעוויכט, נאָר אין פּראָבלעם פון דעמאָקראַטיע. פון דער אַנדערער זייט איז עסטרייך אַלס געגענגעוויכט צו דייטשלאַנד פונקט אַזאַ מין אונזין, ווי עס וואָלט געווען, אַ שטייגער, אַבערשלעזיען אַלס געגענגעוויכט צו פוילען. דער אַנשלוס וועט אָהן ספק פערשטאַרקען די איינפלוסען פון דייטשלאַנד אין אייראָפּע, אָבער אין פאַל פון אַ קריג וואָלטען זיך די דאָזיגע כוחות סיי ווי פעראייניגט, אומאָפּהענגיג פון זייערע גרענעצען און פון די טראַקטאַטען.

דאַגעגען פון סאָציאַליסטישען שטאַנדפּונקט און פון שטאַנדפּונקט פון די פּוילישע אינטערעסען גיט דער אַנשלוס צוויי פּאָזיטיווע רעזולטאַטען:

1) אַ קאָלאָסאַלען וואוקס פון אַלגעמיין דייטשען סאָציאַליזם און פון דער אַלגעמיין-דייטשער דעמאָקראַטיע אַלס געגענוואָג צו די פאַשיסטישע, רעוויזיאָניסטישע און נאַציאָנאַליסטישע שטרעבונגען.

2) אַ בעדייטענדע אָפּשוואַכונג פון דער דייטשער עקספּאַנסיע אויף מזרח.

דערפאַר, פיהרט אויס ניעדזיאַלקאָווסקי, בין איך נישט קיין געגנער פון אַנשלוס. די קינסטליכע איינהאַלטונג פון היסטאָרישן פּראָצעסען ענדיגט זיך שטענדיג מיט אומערפאָלג. ווידער די פראַגע פון קריג און פרידען, די פראַגע פון פריינדליכע בעציהונגען צווישען פוילען און דייטשלאַנד וועט געלעזט ווערען אויף דער פלעכע פון נצחון פון דער דעמאָקראַטיע אין דייטשלאַנד און אין פוילען און נישט אין דער פלעכע פון אַזוי גערופענעם גלייכגעוויכט.

די סאַנאַציע און די אַנדערע פּאַרטייען
שטימען פון דער פּוילישער פּרעסע

אין אַ לייט-אַרטיקעל ווייזט אויף דער „ראַבאָטניק", אַז דער סאַנאַציע-לאַגער קערעוועט זיך אין זיין טעטיגקייט נישט מיט די אינטערעסען פון דער מלוכה, נאָר מיט די אינטערעסען פון די פערמעגליכע קלאַסען.

„דעמאַגאָגיע און ליגען, שרייבט דאָס בלאַט, איז די בעהויפּטונג פון ב. ב., אַז אַלע ענינים ערלעדיגט ער פון שטאַנדפּונקט פון די מלוכה-אינטערעסען, אַז די דאָזיגע אינטערעסען שטעהען העכער פאַר די אינטערעסען פון די בעזונדערע געזעלשאַפטליכע קלאַסען. עס הויבט זיך נישט אָן, שוין די קורצע געוועהנליכע סעסיע האָט בעוויזען, אַז די וועלט פון אַרבייט האָט אין ב. ב.-קלוב גאָרנישט וואָס צו זאָגען, און צו דער נאָהענטער צוקונפט, ווען אויף דעם טאָג-אָרדנונג וועלען אַרויף די פראַגען וועגען קאָנסטיטוציע, שטייער-רעפאָרמען א. א. וועט דאָס זיך בעשטעטיגען נאָך בולטער.

„מ'קאָן אונז פאָרוואַרפען, אַז אַפילו אין די סאַמע „פּאַרטייאישע" קלובען זענען דאָך פאַראַן מיינונגס-פערשידענהייטען און אַפילו פאַקטען פון דיסציפּלין-דרוק, יאָ, דאָס טרעפט, אָבער גאַנץ זעלטען, אָבער דער אונטערשיד בעשטעהט אין דעם, וואָס אין פּאַרטייען, וואָס שטיצען זייער טעטיגקייט אויף פּראָגראַמען, קענען בלויז ביי אויסנאַהם-געלעגענהייטען אָנפאַלען פאָרקומען חלוקי-דעות אויף'ן באָדען פון וועלכער עס איז לויפענדער פראַגע. אָבער אין פּרינציפּיעלע פראַגען איז נישטאָ און עס קאָן נישט זיין קיין צוויי מיינונגען, אין אַזעלכע ענינים טרעטען די פּאַרטייען אַרויס סאָלידאַריש און אייגהייטליך".

אַנ'אַקאַפּ מיט סקעלעטען פון פּאַריז ביז באָמביי
400 צוגען גאָלד צו 30 וואַגאָנען אין אַ צוג
די שרעקען פון פערגאַנגענעם און קינפטיגען קריג

„אויב די ציוויליזאַציע וועט נישט טויטען דעם קריג, וועט דער קריג טויטען די ציוויליזאַציע", האָט אַמאָל געזאָגט לאָרד ראָבערט סעסיל.

די דאָזיגע איינפאַכע און שרעקליכע פאָרמולע ווערט נאָך איבערצייגענד, ווען מען בעזוכט דעם „מוזעי פון מלחמה-שרעקען". דער דאָזיגער מוזעען אָדער ריכער אויסשטעלונג איז נישט לאַנג געעפענט געוואָרען אין דעם הויז פון דער יונג-רעפּובליק אויף בולוואַר ראַספּאַי אין פּאַריז.

אַ טייל פון דער אויסשטעלונג איז געווידמעט דעם לעצטען גרויסען קריג. דער צווייטער טייל איז געווידמעט די שרעקען פון דעם קינפטיגען קריג. אויף אַנ'אָנזעהעוודיגען אָרט געפינט זיך אַ גרויסער פּלאַקאַט: „וויפיל האָט אָפּגעקאָסט דער מענשהייט דער קריג פון 1914—1918"? דער סך-הכל איז שוין אונטערגעפיהרט:

עס זענען מאָבילּיזירט געוואָרען 60 מיליאָן מענשען.

12 מיליאָן דער'הרג'עטע און געשטאָרבענע פון די וואונדען.

20 מיליאָן פערוואונדעטע.

אין דער צייט פון קריג זענען פון באָמבאַרדירונגען, עפּידעמיעס, צושיסונגען א. אַז. וו. אומגעקומען 60 מיליאָן מענשען פון דער ציווילער בעפעלקערונג (5 מענשען אין טיל זענען אומגעקומען אויף איינעם פון דעם פראָנט).

אויף צו פיהרען דעם קריג איז אויסגעגעבען געוואָרען אַ סומע פון 337 מיליאַרד דאָלאַר. די ציפערען זענען גענומען פון בוך פון גענעראַל דעוויבאַנאַ און זענען וואַהרשיינליך קלענער פאַר די אמת'ע. עס איז נאָך צופריה אונטערצופיהרען אַנ'ענטגילטיגען סך-הכל. ביז צום היינטיגען טאָג שטאַרבען נאָך מענשען, וועלכע זענען בעת דעם קריג פערסמ'ט געוואָרען דורך גיפטיגע גאַזען. וואָס האָבען בעקומען וואונדען אין די לונגען. ערשט מיט צוויי וואָכען צוריק האָט דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט אַסיגנירט 50 מיליאָן פראַנק אויף צו בעגראָבען די סאָלדאַטען, וועלכע האָבען זיך ביז איצט געוואַלגערט אויף די שלאַכט-פעלדער.

(קאָרעספּאָנדענץ פון פּאַריז)

עס איז שווער זיך פאָרצושטעלען, וואָס עס בעדייט אין דער ווירקליכקייט 12 מיליאָן דער'הרג'עטע. צוהילף דער פאָרשטעלונג קומט אַ פּלאַקאַט פון דער יונג-רעפּובליק: אַנ'אונענדליכער אַקאַפּ, אין וועלכען עס ליגען איינער נעבען דעם אַנדערען סקעלעטען. ווען מען זאָל אַלע דער'הרג'עטע אויסלייגען אין איין רייה, וואָלט דער אַקאַפּ דורכגעשניטען אייראָפּע און אַ גרויסען טייל אַזיע. פון פּאַריז ביז באָמביי....

און אָט איז נאָך אַנ'אילוסטראַציע צו די טרוקענע סטאַטיסטישע ציפערען. דער טריאומף-טויער אין פּאַריז האָט אין דער הויך 49 מעטער. פון די בייבער פון די דער'הרג'עטע וואָלט מען געקאָנט אויסבויען 70 אַזעלכע טריאומף-טויערען....

און 337 מיליאַרד דאָלאַר? ווען מען זאָל די דאָזיגע אַסטראָנאָמישע ציפער פערוואַנדלען אין גאָלד, וואָלט מען בעקומען 400 צוגען צו 30 וואַגאָן אין יעדען.

אָבער די פערניכטונגען פון דעם לעצטען קריג זענען אַ גאָרנישט אין פערגלייך מיט די שרעקען, וועלכע מען קאָן ערוואַרטען פון דעם קינפטיגען קריג. דער דאָזיגער קריג וועט זיין אַ גערוישלאָזער. עס וועלען שווייגען די האַרמאַטען, קוילענוואַרפער און ביקסען. דאָס פערניכטונגס-ווערק וועלען דורכפיהרען באַלאָנען מיט גיפטיגע גאַזען.

דער בעריהמטער פראַנצויזישער געלעהרטער לאַנזשעווען בעהויפּט, אַז גאַנץ פּאַריז מיט זיין פיל מיליאָניגער בעפעלקערונג קאָן פערניכטעט ווערען אין פערלויף פון איין שעה. דערצו זענען גענוג בלויז הונדערט אַעראָפּלאַנען און בלויז הונדערט באָמבעס מיט גיפטיגע גאַזען. קיין שום מאַסקעס, קיין שום קעלערס פון בעטאָן וועלען נישט קאָנען אָפּראַטעווען די פרידליכע בעפעלקערונג פון די גיפטיגע גאַזען.

אַ געוויסער מאַלער האָט פאָרגעשטעלט דאָס בילד פון אַ גאַז-אַנגריף אויף פּאַריז. דאָס בילד איז איינגעטיילט אין צוויי טיילען. דער ערשטער טייל הייסט: „פּאַריז בייטאָג", אַ העלער זונען-טאָג, אַ גרויסע רוישיגע שטאָט, וואָס לעבט מיט איהר נאָרמאַל לעבען. און דערביי דער צווייטער טייל פון דעם בילד „פּאַריז האַלב איינס בייטאָג". די שטאָט איז ווי פערשוואונדען, אומעטום ווי אַ ווייסע דעק, פון וועלכער מען זעהט נאָר אַרויס די טורעמס פון נאָטר-דאַם, דעם שפּיץ פון דעם אייפעל-טורעם, פון פּאַנטעאָן... און איבער דער שטאָט, וואָס איז פערמשפּט צום טויט, שוועבען עסקאַדרילעס פון אַעראָפּלאַנען און וואַרפען אַראָפּ איין באָמבע נאָך דער צווייטער.

נישט לאַנג האָט דער פּאַריזער אילוסטרירטער זשורנאַל „ווי" אַרויסגעלאָזט אַ ספּעציעלען נומער, געווידמעט דער זעלבער פראַגע וועגען דעם קריג פון דער צוקונפט. און עס פרעגט זיך, צי וועלען טאַקע אַמאָל, אַזוי ווי דאָס שילדערט דער זשורנאַל, די דעפּוטאַטען אין פּאַרלאַמענט זיצען מיט גאַז-מאַסקעס אויף די פּנים'ער, דאָס זעלבע קינדער אויף די גאַסען און מוטערס, וואָס האַלטען זייערע קינדער אויף די הענד? דאָס, וואָס ווייזט אונז היינט אויס ווי אַ קאָשמאַר, קאָן מאָרגען ווערען אַ ווירקליכקייט.

א. כ-ד.

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנאַ 36, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 9 – 2 נאָכמ. און פון 5 – 9 אָווענד
פאַר דאַמען בעזונדערע וואַרטע-צימער.

טשאַרלי טשאַפּלין און די אנדערע...

(בריף פון פּאַריז)

זאָגט דעם אמת: זענט איהר נישט מקנא „שאַרלאָ“, דעם גרויסען קאָמיקער טשאַרלי טשאַפּלין? לייענט איהר נישט יעדען פּי־המאַרגען מיט דעם גרעסטען אינטערעס די אייבצעלהייטען פון זיין בעזוך אין פּאַריז? דער אויסערן־מיניסטער האָט איהם איינגעלאַדען אויף אַ מיטאָג, אַ פּרינץ איז זיין פּערזענליכער סעקרעטאַר, אַנ'אַמעריקאַנער פרוי איז אויף איהם אַרויפגעפאַלען אין מיטען שאַנז עליזע און איהם געקושט:

— מיין טייערער שאַרלאָ!

אַ המון בעגלייט איהם כסדר און ווערט נישט מיד צו שרייען „זאָל לעבען שאַרלאָ“! בלאָנדע און ברונעטע מיידלעך לויפען אַוועק פון זייער מיטאָג אָפּצוואַרטען ביים רייכען האָטעל זיין בעווייזען זיך! — וואָס קען מען נאָך אין לעבען דערגרייכען? בפרט, אַז ער איז נישט קיין טריאומפאַטאָר, וועלכער קומט צו צו זיין רוהם דורך בלוט און טרעהרען פון אַנדערע. פערקעהרט, אויב יאָ טרעהרען איז פון לאַכען, פון פרעהליך מאַכען, פון אַריינברענגען אַ שמייכעל אינ'ם גרויען מענשליכען לעבען.

וואָס קען מען דערנאָך דערגרייכען אין לעבען? ווען סיי דער קליינער מענש פון המון, סיי די גראַציעזע סאַלאָן־דאַמע פון וויען און בידריאַרק, פון בערלין און פּאַריז לויפען איהם אַנטקעגען מיט דעם זעלבען שמייכעל, מיט דער זעלבער בעגייסטערטער פרייד: — שאַרלאָ! טשאַרלי! שאַרלי!

— און דערצו נאָך דאָס געפיהל פון אַ גאַר הויכער ראַפינירטער קונסט, וועלכע ריהרט סיי דעם האַרטען אָרימען פערגרעבטען שטייבהאַקער, און סיי דעם אונדערגרייכבאַרען אינטעלעקט פון אונזער צייט פּראָפעסאָר איינשטיין! און דאַלאַרען צעהלען זיך אין מיליאָנען! איז ער נישט דער גליקליכסטער מענש פון אונזער צייט? וואָלט איהר אַמאָל גלויבען, אַז דער דאָזיגער גליקליכער פרעהליך מאַכער איז אַנ'אומעטיגער איינזאַמער מענש? אַ מענש, וועלכער קען בלייבען וואָכען לאַנג אָפּגעשלאָסען, נידערגעשלאָגען, נישט וועלען זעהן קיינעם, אַז די טרויעריגע אויגען פונ'ם איינזאַמען קאָמיש־אומגליקליכען „שאַרלאָ“ פון עקראַן זעהען טאַקע די טרויעריגע בליקען פון זיין איינזאַמקייט. בעקענט זיך אַביסעל מיט זיין ביאָגראַפיע. זעהט די שווערע אָרימע יוגענד, וועלכע ער האָט דורכגעמאַכט און זיין ווייניג גליק אין פאַמיליען־לעבען. עטליכע מאָל חתונה געהאַט. אַלע מאָל געשטרעבט צו אַ רוהיג לעבען, ווי אַ פּשוט'ער יעדער איינער, און דער רעזולטאַט? — יעדע פרוי זיינע האָט איהם געבראַכט אומגליק און די לעצטע, די גאַר יונגע, האָט איהם זיין לעבען פערביטערט. אַריינגעבראַכט אין זיין שטיל הויז אַלע לעבי־יונגען פון האָליוואוד, פערטריבען די רוה און דאָס פאַמיליען־גליק, פּראָצעסירט זיך, כמעט אַריינגעטריבען איהם אין בעוראַסטעניע, אַז ער האָט אַ לאַנגע צייט אַפילו שפּילען נישט געקענט, דערנאָך האָט ער געקעמפט פאַר זיין קינד, געוואָלט כאָטש דערביי בלייבען און איז סוף כל סוף געבליבען אַליין — דער גרויסער איינזאַמער קאָמיקער, איינזאַם אין לעבען, ווי ער איז ריהרענד־איינזאַם אין קאָמיש־אונבעהאָלפען אין זיינע פילמען.

און זיינע נאָהענטע דערצעהלען, אַז דער מענש, וואָס טראָגט פרייד און געלעכטער מיליאָנען מענשען פון אַלע קלאַסען און אַלע שפּראַכען, איז אַליין אַנ'אומעטיגער איינזאַמער מענש. פול שווערער שוויגזאַמקייט ווייט פון הויכען געלעכטער, פון טומעל, אַנ'אָפּגעשלאָסענער מענש אָהן פערזענליכער פרייד. כמעט אַנ'אומגליקליכער.

— וואָלט איהר עס געגלויבט?

* * *

און ער איז נישט איינער. דאָס רוב פרעהליך־מאַכערס זענען אַליין אומעטיגע מענשען. דער־מאָהנט איך דעם טראַגישען סוף פון מאַקס לינדער. גראָד די וואָך האָט מען געהערט אייבצעל־הייטען פון זיין לעבען, מאַקס לינדער איז אין זיין צייט געווען דער גרעסטער קאָמיקער, וועלכען דער פילם האָט פערמאָגט. אַ מין „שאַרלאָ“ פערהעלטניסמעסיג צום אַמאָליגען פילם. זיין בעווייזען זיך אויפ'ן עקראַן האָט שטענדיג אַרויסגערופען אַ שטורמיש געלעכטער איין טאָג האָט מען איהם צוזאַמען מיט זיין יונגער פרוי געפונען אין אַ האָטעל־צימער טויט. ביידע איבערגעשניטען די אָדערען. פאַרוואָס? — ווי אַזוי? — דער קאָמיקער האָט דעם סוד מיטגענומען אין קבר, אייבס אָבער ווייסט מען: — ער איז געווען אומגליקליך אין ליבע. דער בעליבטער קאָמיקער איז נישט געווען געליבט. מען ווייסט נישט, צי איז ער פאַר זיין זעלבסטמאָרד אַראָפּ פון זיבען, אָדער בכלל געוואָרען שרעקליך פערצווייפעלט אַלעני־פאַלס אייבס איז זיכער: — אין דער צייט, ווען אין הונדערטער שטעט האָבען טויזענדטער מענשען געלאַכט פו די קונץ־שטיק פון זייער בעליבטען מאַקס לינדער, האָט דער קאָמיקער דורכגעלעבט ביטערע טעג פון צווייפעל און ענטוישונג. צוגעזעהען ווי זיין פרוי פערראַט איהם שוין די ערשטע וואָך נאָך דער חתונה, נאָכשפּיאָנירט זי, געמאַכט איהר שרעקליכע סצענעס, איינמאָל גע־פּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד אין וויען און נאָכהער סוף כל סוף אָפּגעשניטען אין פּאַריז מיט אַ טראַגישען דאָפּעלטען זעלבסטמאָרד דאָס לעבען פון זיין יונגער פרוי און פון זיך אַליין.

און פון פּאַך איז דער מאַן געווען אַ קאָמיקער, אַ לוסטיג־מאַכער...

* * *

איך האָב אַ פריינד, אַ קאָמיקער, אַ גלענצענ־דער יודישער קאָמיקער. בעווייזט ער זיך אויף דער ביהנע, ווערט גלייך לוסטיג, מען מוז לאַכען. קומט מיין פריינד אין אַ קאַפע שמייכלען איהם אַלע אַנטקעגען, פרויען פרעהען זיך מיט איהם:

— האָב איך אייך ליב! —

זיצט מען אַמאָל אין קרייז בעקאַנטע און מען רעדט צווישען זיך פון לעבען פון גליק, פון ליבע, רופט זיך עמיץ אָפּ צום קאָמיקער: —

— אייך איז גוט, אייך האָבען אַלע ליב.

ענטפערט ער: —

— אַלע יאָ, אָבער איינער — נישט! —

— וואָס הייסט? —

— פּשוט. איך בין בעליבט, אָבער נישט גע־ליבט.

— איהר שפּילט זיך מיט ווערטער.

— ניין. פרויען זאָגען מיר אָפט: — איך האָב אייך אַזוי ליב. איהר זענט אַזוי פרעהליך. מיין איך, אַז דאָס איז גוט, אַז דאָס זענען ווערטער פון ליבע, בויג איך מיך צו און זאָג עפּעס אַזוי שטיל זיי אויפ'ן אויער, ווערען זיי בייז: — פע, איהר אויך! —

— עה, איהר מאַכט אַ וויץ.

— דאָס זאָגען זיי מיר טאַקע אויך: — זייט נישט פערליבט, זייט בעסער פרעהליך.

— און איהר האָט דען געזוכט פרויען־ליבע?

— מיין גאַנץ לעבען, איך האָב קיינמאָל נאָך נישט מקנא געווען — איז דער קאָמיקער געוואָרען ערנסט. נאָר בלויז דעם פּשוט'ען יונגעמאַן וועלכען אַ פרוי צערטעלט, שמייכעלט צו איהם און גאַרט נאָך זיין ליבע.

— ווירקליך? צי איהר שפּאַסט?

— ווירקליך, ווירקליך.

און דער בעליבטער קאָמיקער האָט צוגע־געבען: —

— איך האָב מיין גאַנץ לעבען געבענקט נאָך אַביסעל פרויען־ליבע, נאָך אַ צערטליכקייט. איך בין אַלעמאָל געבליבען אַליין, אומעטיג און אָהן חיינעם.

איך אַליין האָב אַמאָל געהאַט פאָלגענדע מערק־ווירדיגע בעגעגניש. עס איז געווען ערגעץ ביי־קלישי אין אַ נאַכט־קאַפע אַרום דריי, אָדער פיר פאַרטאָג. יעדע מידע שעה, ווען ביי די צוואָר־פעטע טישלעך בלייבען שוין בלויז איינזאַמע מענ־שען. נאָר אָרימע גאַסען־מיידלעך, מוזיקער, בע־גער, באָהעמע לייט. מידע אומבעקאַנטע מיט אויס־געלאָשענע פּנים'ער וועלכע מ'זעהט דורך זיך יעדען פאַרטאָג אין עפּעס אַ קאַפע. מענשען, וועלכע האָבען בכלל קיין היים נישט, אָדער וועלכע אַנט־לויפען פון אַ ליידיגער היים. נישט אַלעמאָל זענען זיי אָרים, נאָר אַלעמאָל בלאָנקען זיך זייער בליק ערגיץ ווייט, פערבענקט: — צו וואָס? — נאָך ווע־מען? — אַ טיפער אומעט פלעמעלט אין די אויגען און זוכט זיך נישט אָפּ, קיינער ענטפערט נישט, אָבער מיין שכן נעבען מיר האָט אַזוי גע־הוסט, אַזוי שטאַרק געהוסט. זיין געזיכט איז גע־ווען טרוקען און אָפּגענוצט פון שמינקע. מען האָט באַלד דערקענט — אַ טעאַטער מענש, ער האָט ווייטער גענומען הוסטען, איך האָב מעהר נישט געקענט העהרען און איהם אַ פרעג געטון: —

ער האָט גערן געענטפערט:

— פאַרוואָס זיצט איהר אין קאַפע? —

— עס איז היימישער! — פרעהליכער.

— אָבער אייער הוסט? — איהר דאַרפט שוין ערשט זיין אין אַ וואַרימער שטוב...

ער האָט אַ ציה געטון מיט די אַקסלען און געזאָגט איין וואָרט: —

— אומעטיג.

מיר האָבען זיך צורעדט. ער האָט אויף אַלע מען געהאַט אַזאַ ביטערען שמייכעל, איך האָב איהם געבעטען:

— רויכערט נישט! — דאָס מאַכט אייך דאָך הוסטען.

— עה! — מען מוז רויכערען.

יעדער וואָרט זיינס איז געווען פול ענטוישונג איך האָב קוים געוואָגט איהם געגענצורעדען. איך האָב זיך אַרויסגעכאַפּט:

— אַז דאָס לעבען איז פאָרט שעהן!

האָט ער ברייט געעפענט זיינע גרויסע אויגען. אַנ'אונגעוועהנליכער אומעט האָט זיך געשפּיגעלט אין זיי — ער האָט מיר שטיל געענטפערט:

— איהר זענט נאָך יונג! —

איך האָב נישט אָפּגעלאָזען:

— און רייכטום?

— קיין בעדייטונג, בלויז די ערשטע צייט. איך בין רייך.

— רוהם?

ער האָט אַזוי האַרציג גענומען לאַכען. דאָס טרוקענע פּנים האָט זיך אָפּגעקנייטשט, געקנייטשט אַזאַ ביטערען פּנים האַלב פאַראַצישען וויינענדי־גען, האַלב לאַכענדיגען אויסזעהען, עס האָט מיר אויסגעוויזען, אַז איך האָב דאָס געזיכט שוין ווער ניין געזעהען.

— רוהם? — וואָס איז הייסט רוהם? אַפּלאַ־דיסמען אין צייטונגען אָפּישען בעצאָהלטע, אַרטיקלען און אַפּלאָדיסמענטען.

— ליבע? פרייד? —

ער האָט מיך אָנגענומען פאַר'ן האַנד.

— דאָס איז גאָרנישט, דאָס האָט נאָר אַ וועריע דעמאָלסט, ווען מען האָט עס נישט, גלויבט מיר אַז איצט שלאָפט אין מיין ווילאַ אַ יונגע שעהנע פרוי, און איך זיץ דאָ און הוסט אין קאַפע.

— אָבער פאַרוואָס?

— ווייל מיר זענען זיך פרעמד. מיין פרוי איז יונג און זי האָט געוואָלט רייכטום און רוהם. איך האָב עס איהר געגעבען. ליבע זוכט זי ער־גיץ אַנדערש. מיר וואוינען אין איין הויז, אָבער מיר זענען — איינזאַם — זעלבסטצווייט.

ער איז שטיל געבליבען, איך בין געווען אַזוי בייגעריג צו וויסען, ווער איז דער ענטוישטער מאַן, זיין געזיכט האָב איך ערגיץ שוין זיכער געזעהן, אין אַ טעאַטער צי וואו? — איך האָב איהם צום סוף אַ פרעג געטון: —

— ענטשולדיגט זעהר! — נאָר צי קען איך וויסען ווער איהר זענט? —

— איהר קענט ווירקליך נישט מיין פּנים?

— ניין? —

ער איז געוואָרען אַביסעל פערוואונדערט, נאָר גלייך צוגעגעבען: —

— וואָס פאַראַ גליק צו טרעפען ענגליך, ענגליך צען, וועלכער קען מיך נישט.

— יאָ. אָבער, מעג איך וויסען אייער נאָמען?

— איך וועל אייך זאָגען, ביים געזעגענען זיך.

מיר האָבען נאָך גערעדט פיל, יעדעס וואָרט זיינס איז פיל ביטערניש און ענטוישונג. שטילע רעזיגנאַציע און בערוהטען בונט. ער האָט זיך גע־ביינערט, איראָניזירט, אויסגעלאַכט, אַלעס.

— און טעאַטער? קינא? ציריק?

— אַה, רעדט מיר נישט הערפון! — איז ער אויפגעשפּרונגען.

עס איז שוין געוואָרען בלויער פריה־מאָרגען. איך האָב איהם אַרויסבעגלייט פאַר'ן קאַפע, האָט אויף איהם געוואַרט אַ פּרעכטיגער אויטאָ. ער האָט מיר צוגעפיהרט אַהיים. ביים אויסשטייגען האָב איך איהם דערמאָהנט.

— אייער נאָמען! —

ער האָט אַ שמייכעל געטון און געזאָגט, איך בין אָפּגעשפּרונגען: — איהר? איהר זענט עס!

— דאָס בין איך! — האָט ער געשמייכעלט.

דאָס איז געווען איינער פון די וועלט־בעריהמטעסטע ציריק קלאָונס, ער פלעגט יעדען אָוונט מאַכען לאַכען טויזענדער מענשען, זיין קלאָון מאַ־לאַנט, איז בעריהמט אויף דער גאַנצער וועלט. זיין הומאָר און פרעהליכקייט האָבען אויף דער ציריק־אַרענע נישט געהאַט קיין שום גרענעץ.

י. האָפסטי.

Dr. med. **M. ROZEN**

צאָהן־כירורג

קראַנקהייטען פון ציינער, דיאַגנאָסטיק, גיטען א.א.א. ציינער־רעגולירונג, רענטגען־דיאגנאָסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216-57.

עמפּפאַנגס־שטונדען פון 3—7 נאָכמ.

ר. איזראעל.

קאָן אויף זינדיגע וועגען

57 סענסאַציאָנעל־ראָמאַנטישער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען

— און איהר האָט זי דערשאָסען?

— איך ווייס נישט וואָס מיט איהר איז געוואָרען, האָט דער „תליון“ גערעדט און זיין גזלנ'ישע בלוט איז אויפגעקאָכט געוואָרען. איידער איך האָב זיך נאָך דערוואוסט וועגען רעזולטאַט פון מיין שיסען, האָב איך געמוזט ענטלויפען, ווייל מ'האָט מיך בעמערקט.

— אָבער פאַרוואָס אייגענטליך זענט איהר אויף אייער מאַגיען אַזוי בייז געווען?

דער „תליון“ האָט געקריצט מיט די ציין, זיינע אויגען זענען פערלאָפען מיט בלוט, ער האָט געבייזלט די פויסטען און זיך געשטיקט מיט די ווערטער פאַר גרויס כעס.

— זי האָט מיך אויסגעשטעלט פאַר'ן פרייער, האָט דער „תליון“ געשטאַמעלט, זי האָט מיך אויס־געשטעלט פאַר אַ יונגעל, זי האָט מיך פערשעהמט פאַר אַלע בעקאַנטע, אַ רוח אין איהר האַרץ אריין...

דער תליון האָט זיך געכאַפּט, אַז ער געפינט זיך נישט אין דער שענק, נאָר ביים אויספאָרשונגס־ריכטער און האָט זיך בעמיהט צו זיין העפליך.

— זי האָט מיך שווער בעליידיגט מאַגיע סענ דזשע.

— אָבער מיט וואָס?

ווען דער שאָפער האָט זי צוגענומען, דער־מאָלט אין דער שענק פון וואַרשאַווער יאַט, האָט זיך מיך בע'גנב'עט.

— אַזוי גאָר, האָט דער ריכטער זשאַרסקי גע־זאָגט, אַזאַ פויגעלטע איז דאָס, וואָס האָט זי ביי אייך גע'גנב'עט?

דער שווערער קאָפּ פון „תליון“ האָט זיך ערשט איצט אָנגעהויבען צו אָריענטירען, וואָס ער האָט אין אַ מינוט פון כעס אַרויסגערעדט.

— ניין... זי האָט מיך נישט בע'גנב'עט... זי האָט ביי מיר גאָרנישט גענומען.... ניין, איך האָב גאָרנישט געזאָגט.

— איצט איז געקומען די צייט פון שטרענגען און ערנסטען פערהער, האָט דער ריכטער זשאַרסקי איינגערוימט דאַנסקען אין אויער אַריין. אַלזאָ, בעהמט אייך צו איהם.

דאַנסקי האָט זיך אויפגעשטעלט צוגעגאַנגען צום „תליון“, געוויזען די פויסט פאַר דער נאָז און צו איהם געזאָגט:

— הער נאָר בעדעק, איך וועל מיט דיר קיין גרויסע געשעפטען נישט מאַכען, ביי מיר וועסטו באַלד אַלץ זאָגען.

— איך האָב גאָרנישט מעהר, וואָס צו זאָגען, האָט דער „תליון“ זיך איינגע'עקשנ'ט.

— איך שיק דיך באַלד דאָרט אַהין, וואו דו ביזט געווען בעת דעם פריהערדיגען אַרעסט און פון וואַנען דו ביזט אַרויסגעקומען אין אַזאַ צו־שטאַנד, אַז דו האָסט דיך מעהר נישט געקענט ריהרען.

— זאָל אַ רוח אין דער וועלט אַריין, האָט דער „תליון“ אַ געשריי געטון, איך האָב דאָס אַלץ אין דריערד, פאַניע קאָמיסאַזשו, איך וועל אייך אַלץ אויס זאָגען, אָבער איך בעט אייך, אַז איהר זאָלט מיך נישט פייניגען, ווייל איך וועל נישט פערהוילען קיין איין וואָרט.

— רעדען, שנעל רעדען אָהן בעדינגונגען, דו ביזט אַ הינטישער זוהן נאָר אַנ'אַרעסטאַנט! און מיר זענען די מאַכט.

— אַלזאָ איך וועל רעדען, מאַניע האָט מיר דעמאָלט צוגע'גנב'עט וויכטיגע פּאַפּירען.

וואָסערע פּאַפּירען?

— דאָס ווייס איך אַליין נישט, איך בין נישט בעבילדעט, איך ווייס נאָר, אַז זיי זענען געווען גאָר וויכטיגע און האָבען געהאַט אַ גרויסען ווערט.

— פון וואַנען ווייסט דו דאָס?

— ווייל מען האָט מיר געוואָלט געבען פאַר זיי 10 טויזענד זלאָטיס.

— דערצעהל פון אָנהויב, הינטישע לעבער, מיט אַלע איינצעלהייטען, אייל זיך נישט און טראַכט וועגען וואָס דו רעדסט, כדי מיר זאָלען דיך אויך פערשטעהען.

— איך האָב אייך שוין געזאָגט, הער קאָמי־סאַר, אַז איך וועל אַלץ אויסזאָגען.

— אָהן איבריגע רייד, הויב אָן.

דער „תליון“ איז שוין איצט געווען זעהר בייז און אָנגעשראָקען, דער קאָמיסאַר האָט גוט געקענט די פּסיכאָלאָגיע פון דעם טיפּ פערברעכער און כדי איהם ווידער אַביסעל צו בערוהיגען האָט דער קאָמיסאַר איהם דערלאַנגט אַ פּאַפּיראָס.

דער „תליון“ האָט דעם פּאַפּיראָס געכאַפּט מיט ביידע הענד אַ גאַנצען טאָג האָט ער שוין נישט געהאַט גערויכערט און אַ פּאַפּיראָס איז פאַר איהם געווען מעהר בויטיג ווי עסען. ער האָט זשעדנע מיט גרויס הנאה געציגען דעם רויך און דער־צעהלט רוהיג און אויספיהרליך אַלץ וועגען דעם, ווי אַזוי מ'האָט ביי איהם בעשטעלט די גנבה פון די דאָקומענטען, האָט בעקומען 1000 זל. האַנד־געלד האָט גע'גנב'עט די פּאַפּירען און זיי געוואָלט האַל־טען ביז אויף צו מאָרגענס פאַר דעם פּאַרשוין, וואָס האָט זיי בעשטעלט, כדי צו בעקומען דעם רעשט 9 טויזענד זלאָטיס, הערווייל האָט איהם מאַניע אין דעמזעלבען אָוענד בע'גנב'עט און די דאָקומענטען מיטגענומען.

— אָבער ווער האָט ביי אייך בעשטעלט די גנבה?

— אַ פייבער הער, אין אַ שוואַרצען אַנצוג, מיט לאַק־שיך און אַ שטעקען מיט אַ גאָלדענעם קאָפּ.

— ווי הייסט ער, ווער איז ער, וואו וואוינט ער?

— איך ווייס נישט, איך קען איהם נישט.

— איז ער שפּעטער געקומען אָפּנעהמען די דאָקומענטען?

— ניין, איך האָב איהם מעהר נישט געזעהען. איך בין אַפילו געגאַנגען אויף דעם אָרט, וואו מיר האָבען זיך אָפּגעשמועסט, כדי איך זאָל מיך מיט איהם זעהען, אָבער ער איז פערפאַלען געוואָרען. איך האָב איהם מעהר נישט געזעהען.

דער קאָמיסאַר און אויך דער אויספאָרשונגס־ריכטער האָבען געוואוסט, אַז דער „תליון“ האָט דעם גאַנצען אמת, אַז ער לייקענט נישט קיין איין וואָרט. נאָך אַ קורצער בעראַטונג פון ביידע אויס־פאָרשער, האָט דער ריכטער זשאַרסקי געפרעגט:

— צי וואָלט איהר דערקענט די דאָקומענטען, וואָס איהר האָט אַרויסגע'גנב'עט און דער פּרימיטיווער „כעמיקפאַל“?

— יאָ, איך וואָלט זיי זיכער דערקענט, ווייל איך האָב זיך לאַנג געצאַצקעט מיט דער דאָזיגער מציאה, נישט אַזוי לייכט פערדינט מען אַזאַ איבער די איך 10 טויזענד זל.

קאָמיסאַר דאַנסקי האָט געעפענט דאָס שופלאָד און אַרויסגענומען פון דאָרט אַ גרויסען ברוינער קאָנווערט מיט לאַק־סטעמפּלען.

דער „תליון“ האָט ברייט געעפענט די אויגען, ער האָט זיך אַליין נישט געגלויבט, אַז די דאָ־קומענטען געפינען זיך אין די הענד פון דער פּאָליציי, ער איז שוין געווען צופרידען, וואָס ער האָט געזאָגט דעם אמת און האָט אויסגעשריגען:

— יאָ, יאָ, דאָס איז דער קאָנווערט, דאָס איז עס, דאָס האָט זי ביי מיר צוגע'גנב'עט, אַ רוח אין איהר מאַמען אַריין.

נו, איצט וועל איך פאַר אייער אויפריכטיגקייט אייך טון די טובה. איהר וועט האָבען די מעגליכ־קייט זיך צו זעהען מיט מאַניען, אָבער איך בעט אייך, איהר זאָלט זיך פערהאַלטען רוהיג, נישט מאַ־כען קיין זאַוואַנטורעס און זיין אַ מענש.

— ניין, פּאַניע קאָמיסאַזשו, איך וויל זי נישט זעהען, איך וויל זי דער'הרג'ענען, שוין נישט דער־פאַר, ווייל איך האָב פערגעבעל אויף איהר צוליב דער גנבה, נאָר דערפאַר, ווייל זי איז פון מיר אַנטלאָפען, דער טייוועל.

— נו, איהר ווילט זי נישט זעהען, אָבער מיר דאַרפען, אַז איהר זאָלט זי זעהען, אַז איהר זאָלט זיך אַדורכשמועסען מיט איהר.

(המשך קומט).

ערפאלג פון א לאָדזער קינסטלער

נחום סאקאלאוו וועגן דער אויסשטעלונג פון נתן שפיגעל אין לאנדאן

אין דער לאָנדאָנער „צייט" לייענען מיר:

„אין דער בן אורי גאַלעריע איז איצט אָפען די צווייטע אויסשטעלונג פון דעם גוט־בעקאַנטען קינסטלער, ה' נתן שפיגעל, וועלכער איז איצט צו גאַסט אין לאָנדאָן. ביי דער ערעפנונג איז געווען אַנוועזענד א גרויסער טייל פון דער לאָנדאָנער אינטעליגענץ, ווי אויך אָנגעזעהענע קינסטלער, שרייבער, און געזעלשאַפטליכע טוער.

די אויסשטעלונג האָט געעפענט ה' נחום סאָקאָלאָוו. ער האָט בעגריסט דעם קינסטלער און די געסט און גלייכצייטיג אויסגעדריקט זיין גרויסע צופרידענהייט צו טרעפען אַזעלכע פרעכטיגע שאַפונגען פון א יונגען יודישען קינסטלער. וועלכער שטאַמט פון פוילען. אין דעם דאָזיגען לאַנד, זאָגט ה' סאָקאָלאָוו, האָבען אין די אַלטע צייטען די יודען נישט פערשטאַנען אָפצושאַצען די שעהנקייטען, וואָס קענען האָבען אַן'אייביגען ווערט, אין דער לעצטער צייט האָבען דערפיהלט יודישע קינסטלער די נויטווענדיגקייט דערפון און אָנגעהויבען אַרויסברענגען אויף די לייוונטען די סימבאָלען פון אונזער אייגענאַרטיגען יודישען לעבען. די שאַפונגען, וואָס מיר האָבען דאָ פאַר אונז זעהען דורכגעדרונגען מיט דעם עכטען קינסטלערישען אמת. שפיגעל'ס בילדער ווייזען נישט בלויז דעם אַרטיסט, נאָר זיי זענען די רעפּרעזענטאַנציע פון דעם יודישען לעבען. זיינע ווערק זענען ווי פיינע פאָעמען. דורך די פארבען דערהערען מיר זייער אינערליך לעבען, וואָס קוקט צו אונז אַרויס פון די לייוונטען. ה' סאָקאָלאָוו בעגריסט אויך דעם קונסט־פעראיין „בן־אורי", וועלכער האָט אַזוי פיל מיה צוגעגעבען דעם קינסטלער דאָ צו עפענען זיין אויסשטעלונג.

ה' סאָקאָלאָוו ווינשט דעם קינסטלער גרויסען ערפאָלג און דריקט אויס זיין גלויבען, אַז דער לאָנדאָנער געזעלשאַפטליכער עולם וועט זיכער פערשטעהן בייצוטראָגען צו דעם קינסטלער'ס מאַטעריעלען און מאָראַלישען ערפאָלג.

אין נאָמען פון „בן אורי", האָט ה' גנד (משה עובד) בעגריסט די אויסשטעלונג און אָנגעוויזען, אַז ס'איז דער איינציגער וואונש פון דעם קונסט־פעראיין אָפצוטרעטען די ווענט פאַר די שאַפונגען פון יודישע קינסטלער, מיר פרעהען זיך, וואָס דעם אָנהויב האָט געמאַכט שפיגעל מיט זיינע פרעכטיגע שאַפונגען.

ה' מאָרלאָ האָט בעגריסט דעם קינסטלער אינ'ם נאָמען פון דעם לאָדזער פעראיין און ער האָט אויסגעדריקט די גרויסע צופרידענהייט, וואָס דער קינסטלער איז טאַקע א לאָדזער. פאַר די לאָדזער לאַנדסלייט איז דאָס דער גרעסטער כבוד.

א סך קונסט־קענער און זאַמלער האָבען זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט די ווערק, די ענגלישע קריטיק איז אויך סימפּאַטיש געשטימט צום קינסטלער, זי אָנערקענט זיין טאַלאַנט.

א רייהע אָנגעזעהענע פערזאָנען האָבען געקויפט דעם מאַלער'ס בילדער און זיי צוגעשענקט דעם „בן־אורי".

Dr. med. H. Karaś
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
זגערזשער 16
נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָווענד.

ביי די גאָלדשמידער, גראַווירער און זייגער־מאַכער אין לאָדז

מיט דער ענטשטעהונג פון די גאָלדשמידער, זייגערמאַכער און גראַווירער־צעך האָבען זיך די אָנגעהעריגע אין די בראַנזשעס צוטיילט אויף צוויי לאַגערען. פון איין זייט די סוחרים, וואָס האָבען זיך געהאַלטען פאַר מיוחסים אַלס די דעה־זאָגער אין די בראַנזשעס און ממילא קומט זיי דעם אויבען אָן. און פון דער צווייטער זייט די בעלי־מלאכות פון די בראַנזשעס, וואָס האָבען זיך גערעכענט אַלס די שטענדיגע גערויבטע, געפּלאָגטע און שטענדיג פערדאגה'טע וועגען פרנסה. קומט זיי ממילא די אויבערהאַנד איבער די פראַגען, וואָס האָבען א שייכות צו פערבעסערען די גענויג־טרויעריגע לאַגע, און אָט אויף אַזאַ אופן האָט זיך דאָס געפירט דער הייסער קאַמף פאַר'ן דערהאַלטען מכלומרשט די גאַנצקייט פון די פאַכען און צו פאַרבעסערען דעם מצב אין האַנדעל און אין האַנדווערק.

א גאַנץ יאָהר האָט דער קאַמף אָנגעהאַלטען מ'האָט אויסגענוצט אַלע פּילווער־לאַגערען, וואָס זענען געווען אין בעזיק. מ,האָט אַגיטירט נישט צו צאָהלען בייטראַג. מ'האָט געזאַמעלט אונטערשריפטען אויף צו עפענען נאָך א צעך. מ'האָט יעדען בעל־מלאכה ביים איינקויפען האַנדווערקער־מכשירים מאַרגעלייענט א גאַנצען שלחן־ערוך פון דיני־צעך. מ'האָט אויסגענוצט די שוואַרצע לאַגע פון די האַנדווערקער, כדי צו ווילען דערגרייכען די ממשלה איבער די בעלי־מלאכות. דאַגעגען די האַנדווערקער האָבען מיט זייער מיה און שווייס אַלס פערקויפט און פערטאַכלעוועט, כדי צו קאָנען איבערטראַגען אַלע יסורים של אהבה ביז צו דער צייט פון ביאת המשיח, ווייל די פינאַנציעלע זייט פון האַנדווערקער־צעך האָט זיך תמיד געפונען אין א מצב פון אונטערגאַנג. און דאָס האָבען געקאָנט אויסנוצען די סוחרים אויף א בעציהונג פאַר זייערע אונטערהאַנדלונגען. און דאָך איז בעקומען די איניציאַטיוו פון א פערזאָן דוקא א אויפריכטיגער און ס'האָט זיך אָנגעהויבען ווייזען נייע שטערען, נייע אויסזיכטען אויף א שלום. א פאַר וואָכען צייט ביי טאָג און ביי נאַכט איז מען געזעסען און בעקנעלט אין די שוואַרצע אותיות פון אוסטאַוו. ווי אַזוי מען זאָל ברענגען צו דער פעראייניגונג. און ואחרון אחרון חביב ווער עס זאָל פערנעמען דעם אויבען אָן...

און אָט וועגען דעם אויבען אָן האָט מען זיך דאָס אָפּגעהאַנדעלט טאָג און נאַכט מ'האָט געוואויגען און געמאָסטען די מצות און מיט די עבירות פון יעדען קאַנדידאַט. און עס איז געגאַנגען א סדרה, ביי שחרית האָט מען דעם מאַנדאַט אָנגענומען, ביי מוסף האָט מען זיך צוריקגעצויגען און ביי מעריב איז געבליבען ביי גאָרנישט. ביז מען האָט זיך אויסגעהאַנדעלט און מען איז געגאַנגען צו דער פעראַזאַמלונג, וואָס איז געווען בעשטימט אויף זונטאָג דעם 22 מערץ פערגאַנגענעם חודש עס האָט זיך געדאַכט, אַז מען איז מיט אַלעם פערטיג. מען האָט זאָגאַר נישט געוואָלט קריטיקירען דעם בעריכט. מען האָט נישט געוואָלט דעם קאַסע־בעריכט, נפטר פיטער. אַבי מען לעבט און מען האָט פרנסה. און מען איז גלייך צוגעטרעטען צו וועהלען א סטאַרשי — און אָט דאָ איז געפּלאַצט די באָמבע. אַז אָנשטאָט איין קאַנדידאַט ווי עס האָט אויסגעאַרבייט די פעראייניגונגס־קאָמיסיע איז אַרויסגעשפּרונגען גאַנצע צוויי קאַנדידאַטען. און אָנשטאָט צו שלום איז בעקומען צו א פרישע מלחמה. און דוקא נישט קיין לייכטע נאָר מיט 84 האַרמאַטען. און מען האָט אויפסניי אָנגעהויבען שיסען פון אַלע פראָנטען. און גאָט ווייסט מיט וואָס דאָס וועט זיך ענדיגען. דערווייל שטעהט ווידער דער האַנדווערקער פון די פאַכען און פרעגט מיט אויסגעגלאָצטע אויגען מאין יבוא עזרי. אָט אַזוי זעהט אויס היינט צו טאָג די פעראייניגונג אין האַנדווערקער לעבען.

דער דאָזיגער

היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער יום־טוב־פּראָגראַם!
דער קעניג פון די זינגער
ליבלינג פון דער וועלט
Maurice Chevalier
— אַלס —
זינגער פון פאַריז
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאָבע
אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג
שבת, זונטאָג און יום־טוב 12.30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

קאָנצערט־דירעקציע: אַלפרעד שטריך, טעל. 213-84.
זאַל פילהאַרמאָניע
דינסטאָג, דעם 7־טען אַפּריל 1931
גרויסער יום־טוב־פּראָגראַם!
3־טער און לעצטער אָוונט פון
WIKTOR
CHENKIN
אין פּראָגראַם:
נייע לידער פון א קלאַן נייע יוד. חסידישע לידער
נייע ציגיינער־לידער נייע מאָוומאָזער לידער
אָנהויב 9 א זייגער אָוונט. :—: בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

דער „פּוילישער שטערן" (2

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט־קריג

— טאָם ספּענסער! — האָט האַרי אויסגערופען — וואָס מאַכט איהר עפּיס? וואָס שרייבען עפּיס די בלעטער וועגען דער מלחמה?.. איהר זענט אוודאי געקומען הערען ביי אונז עפּיס נייעס?

דער דיקער פערשוין האָט שמייכעל געטון, און געדריקט האַרי'ס האַנד.

— איך פרעה זיך זעהר, וואָס איך זעה אייך א לעבעדיגען און א געזונדען, א מאַיאָר — נאָר איך האָב געוואָלט האָבען א געשפּרעך מיט אייער פריינד.

— מיט שטרענגן?.. מאָריס זיי בעקאַנט מיט מיסטער טאָם ספּענסער פון „דיילי רעקאָרד"... איך האָב איהם שוין א לאַנגע צייט נישט געזעהען, קאַפּיטאַן שטרענג... טאָם ספּענסער... וואָס פערלאַנגט איהר פון איהם?

שטרענג האָט שמייכלענדיג א שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— מיך פרעהט עס זעהר צו זיין בעקאַנט מיט'ן הער ספּענסער, נאָר איהר, האַרי, ווייסט דאָך אליין, אז איך קאָן איהם גאָרנישט זאָגען. אין קריגס־מיניסטעריום האָט מען מיר שטרענג בעפּוילען צו שווייגען. ס'איז א פערשטענדליכע זאַך, מיר דאַרפען זיך דאָך זאָרגען וועגען אונזערע חברים.

האַרי אָקוויט האָט אויף איהם פערוואונדערט א קוק געטון, און זיך געווענדעט צו ספּענסער'ן:

— איהר מוזט מיר זאָגען, וואָס מאָריס האָט אויפגעטון.

ספּענסער האָט זיך צערעמאָניעל פערנייגט:

— קאַפּיטאַן שטרענג איז אַנטלאָפען פון דער דייטשער געפאַנגענשאַפט, און מיר זוכען איהם שוין דריי צעהליכע טעג, כדי איהם צו אינטערוויואירען, ווייל גאַנץ לאָנדאָן רעדט דאָך איצט וועגען איהם.

— אַזוי גאָר! — האָט האַרי אויסגערופען — עס הויבט אָן צו ווערען אינטערעסאַנט!.. אָבער, מיסטער ספּענסער, ער איז גערעכט: ער טאָר אייך וועגען דעם ענין גאָרנישט דערצעהלען. ס'א ז שטרענג פערווערט, און איהר דאַרפט אפילו נישט פערעפענטליכען אין דער צייטונג, אַז איהר האָט געזעהען שטרענג'ן, ווייל עס קען אַרויסקומען א גרויסער עגמת נפש.

דער זשורנאַליסט איז געווען קענטיג ענטוישט זעלבסטפערשטענדליך, אויב איהר מיינט אַזוי...

— זאָגט אָן אייערע קאָלעגען, אַז זיי זאָלען אויך וועגען דעם נישט רעדען, און דאַן קומט אַריין אין באַר וועלע מיר דאָרט מאַכען א פּוס'ע פאַר אונזער פערגאַנגענהייט.

ספּענסער האָט אין ספק א ציה געטון מיט די פּלייצעס. ער האָט משמעות געצווייפעלט צו זיינע קאָלעגען וועלען איהם פאָלגען.

ווייזט אויס אָבער, אַז דער ענין איז איהם יאָ געראָטען, וואָרום אין עטליכע מינוט שפּעטער האָט ער זיך אָנגעשלאָסען אין ביידע אָפיצירען אין דעם אמעריקאַנער באַר.

— צום לעצטען מאָל האָב איך געזעהען שטרענג'ן מיט זעקס חדשים צוריק, — האָט האַרי געזאָגט, אראָפּשלינגענדיג דעם בראָנפען — מיר האָבען געדינט אין איין בריגאַדע און אַנ'ערך דריי חדשים צייט האָבען מיר געוואוינט צוזאַמען. דערנאָך איז ער אוועק אויף דער פּאָזיציע צו קאָמאַנדירען מיט א באַטאַריי... אין דעם ערשטען קאַמף איז ער פערשוואונדען בעוואָרען, און — אָט איצטער האָבען מיר איהם ווידער דאָ...

ער האָט א פרעהליכען וואונק געטון צו שטרענג'ן:

— נישט קוקענדיג אויפ'ן פערבאָט, וואָלט איך דאָך געהאַט חשק צו הערען די מעשה.

— ביי א געלעגענהייט וועל איך אייך דערצעהלען — האָט רוהיג געענטפערט דער קאַפּיטאַן — סוף כל סוף איז אין דער געשיכטע דאָ קנאַפּ אינטערעסאַנטעס.

האַרי האָט דערפיהלט צו שטרענג'ן א מאָדנע אַכטונג: די בעשיידענהייט פון דעם העלד איז געווען זעהר סימפּאַטיש, כדי אַרויסצוהעלפען איהם פון דער פערלעגענהייט, האָט ער תיכף איבערגעגעבען די טעמא פון געשפּרעך:

— וואָס איז עפּעס איצטער דאָ טשיקאַוועס אין לאָנדאָן, מיסטער ספּענסער? איך וויל זיך אביסעל פערוויילען, און דערגעהן אַלע נייעסען.

— איהר מוזט געהן זעהען די נור־על־דין אין „פּאַלאַס" — האָט געענטפערט דער זשורנאַליסט,

— געהען מיר היינט? — האָט האַרי א פרעג געטון ביי זיין חבר — איהר האָט זי געזעהען? מען זאָגט דאָך, אַז זי איז באמת אונפערגלייכליך?!

— אַזוי איז עס טאַקי! — האָט ספּענסער בעשטעטיגט — איך ראָט אייך אָבער זיך צו איילען, וואָרום איך האָב געהערט, אַז די פערלאַזט בקרוב דאָס טעאַטער.

— דאָס קען נישט זיין! — האָט שטרענג אויסגערופען אַזוי נערוועז, אַז האַרי האָט זיך פערוואונדערט — איך האָב גערעכענט, אַז זי איז אויף לאַנג געקומען קיין לאָנדאָן.

— דער דירעקטאָר וויל זי נישט אָפּלאָזען — האָט דער זשורנאַליסט דערקלערט — ווייל זי פיהלט איהם אָן די זאַלען. זי פערמאָגט אָבער אַזאַ עקסצענטרישען כאַראַקטער. דאָס זי קאָן זיך בשום אופן נישט איינלעבען מיט קיינעם, און ס'איז מיט איהר אבסאָלוט אונמעגליך צו אַרבייטען.

— איהר קאָנט זי מאָריס? — האָט האַרי א פרעג געטון.

שטרענג האָט אומענטשלאָסען פערשוויגען די פראַגע.

אין א היילע שפּעטער, האָט ער נאָך א קורצען נאָכדענקען, געענטפערט:

— איך האָב זיך מיט איהר בעגעגענט אין קאַנאַדע מיט עטליכע יאָהר צוריק. דאַן האָט זי ערשט געהאַט אָנגעפאַנגען איהר אַרטיסטישע קאַריערע. זי איז בעצויבערנד שעהן, און זי פערמאָגט א זעלטען אָפענעם, אויפריכטיגען כאַראַקטער. וואָס עס טרעפט גאַנץ קנאַפּ ביי פרויען פון איהר פּראָפעסיע... אויב איהר ווילט, וועלען מיר היינט צוגעהן אין „פּאַלאַס", האַרי.

האַרי אָקוויט האָט מיט פערגעניגען אָנגענומען דעם פאָרשלאַג.

פאַר איהם, דעם מענשען, וואָס האָט עטליכע חדשים נאָך דער רייהע פערבראַכט אין די אָקאָפּעס, איז דער געדאַנק וועגען לאָזען זיך א ביסעל וואוילגעהן אין קאַבאַרעט געווען זעהר רייצענד.

דער אָנגענעהמער פּראָגראַם'פיהל האָט זיך פולשטענדיג בערעכטיגט, ווען מיט דריי שעה שפּעטער זענען די ביידע חברים מאָריס שטרענג און האַרי אָקוויט געזעסען אין דעם העל־בעלויכטענעם צושויער־זאַל פון „פּאַלאַס".

אין די פּראָגראַמען איז איין נומער געווען געענדערט און אויסגעפיהרט דורך אַנ'אַנדער אַרטיסט:

אויף דער סצענע איז ערשינען אַנ'איינגעהויקערטער אַלטיטשקער אין א צילינדער מיט א בייטש אין דער האַנד — א פערקערפערונג פון אַנ'אַמאָליגען אָמניבוס־קאָנדוקטאָר, אַזאַ טיפּ וואָס איז שוין לאַנג פערשוואונדען פון די לאָנדאָנער גאַסען.

דער דאָזיגער אַרטיסט איז תיכף געפעלען געוואָרען האַרי'ן:

ער האָט זיך פּלוצים דערפיהלט אין דעם אַלטען פאַר מלחמה'דיגען לאָנדאָן...

דער פאָרהאַנג האָט זיך אַראָפּגעלאָזט און דער זאַל האָט א ציטער געטון פון א דונער אַפּלאָדיסמענטען.

(פאָרזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 5 טו ניסן תרצ"א

אפריל
זון-אויפגאנג 5.24
זון-אונטערגאנג 6.01

רעגולאציעס, פראלאנגאציעס, באנקראטען

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

אין יולי האט דאס געריכט ערטיילט א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים אטאן שטאטלענדער פארבעריי אין לאדז ראקישינער 17. נאך די 3 חדשים האט די פירמע בעקומען אנערלויבניש צו פערהאנדלען מיט די קרעדיטארען וועגען אן אויסגלייך און האט פארגעשלאגען זיי צו בעצאהלען 50 פראצ. פון די חובות אין 4 ראטעס איז פערלויף פון 2 יאהר צייט. דאס געריכט האט דעם פארשלאג נישט בעשטעטיגט, האלטענדיג אז די פירמע קען צאהלען מעהר ווי 50 פראצ. די פירמע האט דערלאנגט אן אפעלאציע. דאס אפעלאציע געריכט האט אויסהערענדיג א מיינונג פון עקספערט, אז די פירמע קען בעצאהלען די גאנצע 100 פראצ. בעשטעטיגט דעם לאדזער אורטייל.

* * *

קאזמערזש הענריק וועגצענטי זשעוואוסקי האט זיך געווענדעט אין געריכט אז מ'זאל פראלאנגירען זייבע צאהלונגען. זשעוואוסקי האט אין זיין גוט „בראטאשעוויטשא" געפיהרט זייט 1923 י. א קראכמאלניע „גלאבנא" די אויסבויאונג פון דער קראכמאלניע האט אפגעקאסט 380,000 זל. און זי איז פון די גרעסטע אין קאנגרעס פוילען. אין פערלויף פון די לעצטע צוויי יאהר זענען געמאכט געווארען נייע אינוועסטיציעס.

אין פאלווארק „בארובקע" האט זשעוואוסקי א ציגעלניע „האפמאנובקע" וועלכע ארבייט אויס 5 מיליאן ציגעל. די דריטע אונטערנעמונג איז א סארטאק אין בראטאשעוויצע.

דער בילאנס פון די אונטערנעמונגען שליסט זיך אויף דעם 15. מערץ מיט דער סומע פון 5,477,888 זלאטעס.

* * *

די „ציגעלניע באלוטסקא" איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט מיטן טערמין פון 7. דעצעמבער 1930 י.

דאס אפעלאציע געריכט אין ווארשא האט ערטיילט א צאהלונגס פראלאנגאציע די פירמע „באר רישאווער אפרעטור און דרוקעריי וואלף גוטגאלד און קאמפ." דאס לאדזער געריכט האט פריהער אפגעזאגט צו ערטיילען די פראלאנגאציע.

* * *

אנהויב פעברואר האט דאס געריכט ערקלערט פאר באנקראט פלטיאל לעווקאוויטש, צוויי פון זייגע קרעדיטארען האבען זיך געווענדעט אין געריכט אז מ'זאל איהם ארעסטירען, ווייל ער האט צוזאמענגעשטעלט א פאלשען בילאנס און האט בעהאלטען זיין פערמעגען.

דאס געריכט האט אויסהערענדיג דעם בעריכט פון סינדיק, בעשלאסען לעווקאוויטשען צו ארעסטירען.

* * *

לויט דער ווענדונג פון דער פירמע „קאראל גוטמאן און פערלבערג" איז איהר אפגעשאפט געווארען די פראלאנגאציע פון די צאהלונגען.

ווער ס'ווערט גערופען אויף מיליטערישע איבונגען

דאס קריגס-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א בעקאנטמאכונג לויט וועלכער היי יאהר וועלען גערופען ווערען אויף מיליטערישע איבונגען פאלגענדע רעזערוויסטען.

1) אונטעראפיצירען און שערגאווצעס וועלכע האבען געדארפט אדורכמאכען די איבונגען פאראיאהרען און האבען זיי צוליב וועלכע ס'איז סבות נישט אדורכגעמאכט, 2) די שערגאווצעס פון רעזערווע פון די אויסגערעכנטע וועלכע וועלען בעקומען אויפפאדערונגס-צעטלען („קארטי פאוואלאניא") פון יאהרגאנג 1907 אונטעראפיצירען און שערגאווצעס פון פערבינדונגס-מיליטער און פליהה-אפטיילונגען.

פון יאהרגאנג 1905: א) אונטעראפיצירען און עלטערע שערגאווצעס פון אלע מיליטער טיילען, פלאס א חוץ פליהה און באלאנען מיליטער; ב) שערגאווצעס פון פערבינדונגס-מיליטער און געוויסע קאטעגאריעס ספעציאליסטען פון דאיבעריגע מיליטער טיילען, דינסט אין פלאט א חוץ פליהה און באלאנען מיליטער.

פון די יאהרגענג 1903 און 1900 — אונטעראפיצירען פון אלע ארט געוועהר אין דינסט און שערגאווצעס ספעציאליסטען פון אייניגעגעוועהר און דינסט-טיילען.

פון יאהרגאנג 1908 — געוויסע קאטעגאריעס אונטעראפיצירען פון געוועהר און שערגאווצעס ספעציאליסטען פון אייניגע מינים געוועהר.

ארום די וואהלען צו דער יודישער קהלה אין לאדז

פלענאר-זיצונג פון ראט

צו די קהלה-וואהלען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4) א פלענאר זיצונג פון די מיטגלידער פון ראט, וואס איז אין זיינער צייט געשאפען געווארען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויף אנצופיהרען מיט די וואהלען צו דער יודישער קהלה.

מי בעקאנט געהען ארייין אין ראט פארשטעהער פון פערשידענע ארגאניזאציעס, פעראיינען, שוהלען, א.א.וו. אויף דער טאג ארדנונג פון דער היינטיגער בעראטונג געפינען זיך זעהר וויכטיגע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער בעפארשטעהענדער וואהל-אקציע.

* * *

די וואהל קאמיסיע ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט זיך געווענדעט מיט אן אויפרוף צו די וועהלער צו דער יודישער קהלה און אויפמערקזאם געמאכט אויף די נויטווענדיגקייט נאכצוקאנטראלירען באלד אין דער קהלה צי זיי זענען ארייינגעטראגען געווארען אין די וועהלער רשימות. די פערזאנען, וועלכע זענען נישט אייינגעשריבען אין די וועהלער-רשימות דארפען באלד רעקלאמירען כדי נישט צו פערלירען דאס וואהל-רעכט. נאכזעהען די ליסטעס אין גמינע לאקאל קען מען היינט און מארגען אין משך פון א גאנצען טאג און דינסטאג ביז 5 א זייגער נאכמיטאג.

ציוניסטישער ארבייטס-בלאק

אין לאקאל פון התאחדות איז פארגעקומען א בעראטונג וועגען די וואהלען צו דער קהלה אין לאדז, נאך א לענגערען וכוח איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א בלאק אונטערן נאמען ציוניסטישער ארבייטס-בלאק צו די קהלה-וואהלען אין לאדז און זיך ווענדען צו אלע ארבייטס-גרופען וועגען א געמיינזאמער אקציע צו די וואהלען.

אינ'ם וואהל-קאמיטעט זענען געוועהלט געווארען ד"ר שווייב ד"ר עלענבערג, ד"ר גיביאנסקי, ז. ליכטענשטיין, שרעטער, גרינפעלד און י. שאלים.

ד"ר וויעלינסקי ארויסגעטראטען פון דער פארטיי

און געלעגט אלע זיינע פארטייאישע מאנדאטען

אין היגען סאנאציע-ארגאן „קוריער לודזקי" האט וויצע פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי נעכטען פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט:

נעכטען האב איך אוועקגעלעגט דעם מאנדאט פון פרעזעס פון א.ק.ר. פ.פ.ס., מיטגליד פון הויפט-ראט פון פ.פ.ס. און בין גלייכצייטיג ארויסגעטראטען פון דער דאזיגער פאליטישער פארטיי. דעם פערגאנגענעם מאנטאג בין איך צום צעהנטען מאל אויסגעוועהלט געווארען אלס פרעזעס פון א.ק.ר. און אין פארטיי-הויפט-ראט געהער איך דריי קאדענצען – 8 יאהר.

דער פוילישער סאציאליסטישער פארטיי האב איך געווידמעט 33 יאהר פון מיין לעבען. נעכטען האט מען מיך געצוואונגען אפצוטרעטען דורך א געווענליכען באנדיטען-אנפאל, טראץ דעם, וואס איך בין נאך רעקאנוואלעסצענט נאך א האלביאהריגער שווערער קראנקהייט צום בעט.

מיט אכטונג
ד"ר עדמונד וויעלינסקי
וויצע-פרעזידענט פון דער שטאט לאדז

צו דעם דאזיגען קאמוניקאט גיט צו די רעדאקציע, אז אויף דער זיצונג האט ד"ר וויעלינסקי פון א שטארקען דענערוויזען זיך בעקומען א הארץ-אנפאל.

געהעכערט דעם אפצאהל פאר'ן ארבייטסלאזען-פאנד

דער ארבייטסלאזער-פאנד האט בשעתו אויפן גרונד פון א פעראדנונג פון ארבייטס מיניסטעריום פערקלענערט דעם פערזיכערונגס-אפצאהל אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט אויף 10 פראצענט, אזוי ארום האט די פירמע, וועלכע בעשעפטיגט די ארבייטער געדארפט אנשטאט 2 פראצ. צאהלען בלויז 1.8 פראצ. איצט איז די פעראדנונג אפגעשאפט געווארען און פון 30. מערץ וועט ווייטער גענומען ווערען פולע 2 פראצ.

די העכסטע נארמע פון פערדינסט וועט בערעכענט ווערען אויף 10 זל. ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען א נייע נארמע פאר די אונטערשטיצונגען. א פריילידיגער ארבייטער וועט בעקומען 30 פראצ. פון זיין נארמאלען פערדינסט, אויב ער האט א פאמיליע פון 1–2 פערזאן – 35 פראצ. ביי א פאמיליע פון 3–5 פערזאן – 40 פראצ. ביי א פאמיליע גרעסער ווי 5 פערזאן – 50 פראצ. פון טעגליכען פערדינסט.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעכוניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3

היינט און מארגען

(—) היינט און מארגען וועלען נישט זיין טעטיג אלע אמטען און אפטיילונגען.

פון מאגיסטראט, וואיעוואדזטווע, סטאראסטווע, פאליציי — קאמענדע, שטייער - אמטען, שול-קוראטאריום.

פון דינסטאג אן וועלען די אלע אמטען זיין צוריק טעטיק נארמאל.

טעלעפאן

און טעלעגראף וועלען היינט און מארגען זיין נארמאל טעטיק.

די פאסט

וועט היינט נישט זיין טעטיק. מארגען וועט די פאסט זיין אפען פון 9 ביז 11 פארמיטאג.

די קראנקען-קאסע

וועט היינט און מארגען נישט זיין טעטיג. די גיכע הילף וועט זיין טעטיג נאר פאר פלוצלונגע פארפאלען.

די טראמוואיען

וועלען היינט א גאנצען טאג נישט קורסירען. די צווישענשטאטישע טראמוואיען וועלען יא קורסירען.

די שולען

וועלען נישט פארקומען די למודים ביז'ן 13. אפריל.

אלע געשעפטען וועלען היינט און מארגען זיין געשלאסען.

אונזערע

פרימא-אפרילים וויצען

אין ערב-יום-טוב-נומער פון אונזער צייטונג, וואס איז אויסגעפאלען דעם ערשטען אפריל, האבען די לעזער געקאט געפינען צוויי פרימא אפריל'ס ידיעות „דאס זענען געווען די מראניק-באטיצען וועגען א באטער-וואנדער אין לאדז און וועגען בונד אין פועלי ציון, וואס קאנען כלומרשט אויפווייזען זייער רעליגיעזקייט ביי די קהלה-וואהלען.

די סדרים פאר יודישע זעלנער

אין גוזדולדס רעסטאראן זענען אייגעארדענט געווארען די סדרים פאר די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן. די סדרים האט געפיהרט ה' משה עפשטיין מיט זיין פרוי. בעת'ן ערשטען סדר איז אנוועזענד געווען דער פרעזעס פון דער לאדזער קהלה דעפ. מינצבערג, פרעס שוויאטלאווסקי, סעקרעטאר באדיעל און א פארשטעהער פון „נייעם פאלקסבלאט". בעת'ן סדר איז אנגעקומען דער קאמענדאנט פון לאדזער גארניזאן. דער קאמענדאנט, ה' עפשטיין און פרעזעס מינצבערג האבען געהאלטען רעדעס צו די יודישע זעלנער, אין א געמיטליכער שטימונג האבען די זעלנער פערבראכט ביי די שעהן סערווירטע טישען ביז שפעט אין דער נאכט.

ארבייטסלאזיגקייט

37,400 ארבייטסלאזע אין לאדז

אויפ'ן שטח פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט אין לאדז, זענען אויפ'ן 3. אפריל געווען פערעגיסטרירט 52,458 ארבייטסלאזע, פון דעם בלויז אין לאדז 37,396 אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 29,606 ארבייטסלאזע, פון זיי אין לאדז 19564.

דורכ'ן אמט האבען בעקומען ארבייט 71 ארויסגעשיקט אויף ארבייט 95.

דער אמט האט איצט 9 פרייע פלעצער אויף הויז-דינערשאפט א. אנד.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

מיט'ן אנטייל פון דער סוברעטין רעגינא בוימאן.

דעם אמת'ן עונג יו"ט אין פאלקס-טעאטער! זינגט/ טאנצט/ וויצן/ הומאר/ סאטירע/ לאכן

היינט, זונטאג, דעם 5-טען, מארגן, מאנטאג, דעם 6-טען, 9 אווענד

פרעמיערע! צום 1-טען מאל אין פוילען! פרעמיערע!

דער שלאגער פון קאמיזם, הומאר, ספעציעל נייע דעקאראציעס

20 נומערן געזאנג | די יודישע חתונה | 20 נומערן געזאנג

אין 3 אקטען מיט עפילאג פון ליליען. מוזיק פון אלשאנעצקי.

1. אקט: דער חינוך ביים רב ר' וועלוועלע
2. אקט: דאס לעבען פון זיין זוהן דעם אפערן-זינגער מיט א קריסטין
3. אקט: אין אן אמעריקאנער נאכט-קאבארעט.

אין דער „יודישער חתונה" ווערען געזינגען פאלגענדע לידער:

מענער-ווייבער פאלגט אינזער עצה, דאס תורה'לע, א מאמע איז דער בעסטער פריינד, א פאר אויף ביידע אזא יאהר, ליבע קומט אליין אין שטוב, איציק ביזט א כוואט, מענדעל גיב דיין האנד, דאס מיידעל פון איסט סייד, די יודישע חתינה, מזל-טוב, יודיש חסידיש, כלה-בזעצען, חופה-צערעמאניע, היינטיגע מיידלעך. :—: עס טרעט אויף דער ספעציעל אנגאזשירטער נעגער-טענצער דזשאן דזשאנסאן, וועלכער וועט טאנצען דזשאז דזשאז=טענץ.

היינט, זונטאג, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזן
די קאמישע אפערעטע מיט שיינע נומ' געזאנג
כינקע = פינקע
אין 4 אקטען פון לאטיינער.

מאנטאג, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזן
דער חזן מיט דער חזנ'טע
און דער שמש איז דערמיט
אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ.

ס'נעמט אנטייל פרויען: בוזמאן, בוימאן, ל.גאלדשטיין, ח.מאכראווסקא, פאדערמאן, ראזענצווייג. מענער: אריעל, באלבירסקי, גאלדבערג, דראנאוו, טומאן, נייהויז, מאכראווסקי, פאלאנסקי, פאסטעל. לייטער: ח. אריעל. סופלער: וו. נייהויז. אדמיניסטר.: נ. גאלדשטיין.

בעמ.: פארשטעל. לטובת אינסטיטוציעס און פעריינען ווערען פערקויפט צו צוגענגליכע פרייזן בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער. — דער זאל איז גוט בעהייצט.

GRAND-KINO

גרויסער יום-טוב-פראגראם!!

דער לאנג נישט געזעהענער אין דורך דעם שעהנעם געשליכט פרווארטעטען

IWAN PETROWICZ

אין רעוועלאציאנס - קלאנג - פילם א. נ.

קעניג פון פאריז

דראמע געשאפען אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג Jerzy Ohnel אין די הויפטראלען:

Iwan Petrowicz, Gabriel Gabrio, Mary Glory, Suzanna Blanchetti

ווי אויך די פרימאדאנע פון דער ווארשאווער אפערע HELENA LIPOWSKA וועלכע וועט זינגען אין דעם בילד פוילישע לידער.

אויסערן פראגראם: פלישער-צוגאבע.

אנהויב פון די סעאנסען 4 א זייגער נאכמ. לעצטער סעאנס 10.15 שבת און זונטאג 12 א זייגער ביי טאג לעצטער 10.15. גארטעלע פרייזען פון די פלעצער: אויף די פריהמארגען-פארשטעלונגען פערקלענערטע פרייזען.

מיר האבן נחת פון אונזערע לאדזער

ווי מ'טיילט אונז מיט האט אונזער בן-עיר איבזש. שמואל שווארץ, דער פארזיצער פון דער פויליש-פארטוגעזישער האנדעלס-קאמער אין ליסאבאן אויפגענומען די אפיצירען פון שיף „וויכער" בעת ער האט זיך פערהאלטען אין ליסאבאן, איבזש. שווארץ האט אויפגענומען די געסט ביי זיך און מיט זיי בעזוכט די שטאט בעווייזענדיג זיי די שטאטישע אינסטיטוציעס.

ווי מ'גיט אונז איבער האט איבזש. שמואל שווארץ אין פארטוגאל געפונען וויכטיגע היסטארישע דאקומענטען אויפן גרונד פון וועלכע ער בעארבייט א גרויס ווערק וועגען דעם בעריהמטען ים-פארשער און רייזענדער פון 15. יאהרהונדערט וואסקע דע גאמא. לויט די דאקומענטען וואס איבזש. שווארץ בעזיצט האט ער פעסטגעשטעלט אז וואסקא דע גאמא איז געווען א יוד פון פוילישער אפשטאמונג. זיין פאמיליען נאמען איז געווען אשכנזי.

ארעסטירט אין ביאליסטאק א לאדזער אפעריסט

(—) אין פאביאניץ האט מען געהאט ארעסטירט דעם לאנג געזוכטען אפעריסט סטאניסלאוו צעדערבוים, ווען מען האט איהם געבראכט קיין לאדז זוי א פאליציאנט האט איהם אפגעפיהרט אין טורמע אויף קאשעדניקא גאס, האט צעדערבוים פערגאויט דעם פאליציאנט אין א קנייפע און איהם דארט אנגעשכורט, אזוי ארום איז צעדערבוים געלונגען צו ענטלויפען.

עהערגעכטען האט דער לאדזער אויספארשונגס-אמט בעקומען א מיטטיילונג פון ביאליסטאק, אז צעדערבוים איז דארט ארעסטירט געווארען.

וואנדערונג פון א לאדזער באנדיט

די דייטשע מאכט האט איצט נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען ארויסגעגעבען פוילען א בעריהמטען באנדיטען דוד אפאטאווסקי פון לאדז קילינסקא 46. אפאטאווסקי האט אויסגעפיהרט אין לאדז א רייה באנדיטען אנפאלען און שפעטער האט ער אין דער קאמפאניע פון מענדעלע קופערמאן (וואלבארסקא 12) און אברהם יעדוואב (דרעווגאווסקא 16) ארגאניזירט אין לעמבערג א באנדיטען באנדע אין וועלכער ס'האבען זיך אויך בעטייליגט משה גרינער און יוסל פיש.

די באנדע פלעגט זיך פערזאמלען ביים העקער אדאלף פרידלענדער אויף פשערוואגא 4. דארט אין לעמבערג האט די באנדע בעת אן אנפאל דערמארדעט א 60-יאהריגע פרוי מאלע ליפסקער; ביי אלעקסאנדער אפנער, דעם קאסירער פון וועקסעל שטוב קאנאל און קאמפ. האבען זיי צוגערויבט א וואליזע מיט 10 טויזענט זל., די באנדיטען זענען ענטלאפען אין אן אויטא אפשיסענדיג זיך, בעת דער אויספארשונג האט מען ארעסטירט פיש'ן און קופערמאנען, וועלכע האבען זיך אין טורמע אויפגעהאנגען. שפעטער האט מען אויך געכאפט יעדוואב'ן, אפאטאווסקי איז ענטלאפען קיין אויסלאנד. מ'האט איהם אבער געכאפט און ארויסגעגעבען דער פוילישער מאכט.

נאכ'ן פראצעס אין לעמבערג, וועט אפאטאווסקי געבראכט ווערען קיין לאדז, וואו ער וועט געמשפט ווערען פאר זיינע לאדזער מעשים.

10 פראצענט צוגאב צו אלע מלוכה'שע שטייערן

די לאדזער פינאנץ-קאמער טיילט אונז מיט, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פעראָרדענט פון 1. אפריל אן צו נעהמען דעם 10 פראצענטיגען צושלאג צו אלע מלוכה'שע שטייערן. דער דאזיגער שטייער צושלאג וועט פון איצט אן גענומען ווערען אויך פון אנגעשטעלטען שטייער, עמעריטורען. דער צושלאג וועט גענומען ווערען פון אלע שטייערן וועלכע שטאמען פון פריהער, אויב ער וועט איינגעצאהלט ווערען נאך דעם 1. אפריל.

יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-וויסענשאפט לאדזער אפטיילונג

די יודישע געזעלשאפט פאר לאנדוויסענשאפט ארגאניזירט פאלגענדע אויספלוגען: פון 4—6 ד.ח. ווארשא (אפצאהל 27 זל.)

פון 5—7 קראקא, וויעליטשקא.
פון 5—12 זאקאפאנע.
פון 7—11 פאמאזשע, דאנציג, גדיניא.
פון 7—10 אויבערשלעזיען.

אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פיעטריקאווער 56 מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג פון 8-10 אווענד.

Zarząd Telefonów Łódzkich P.A.S.T.

podaje do wiadomości pp. Abonentów, że

wskutek ogłoszenia upadłości Bankowi Handlowemu w Łodzi

żadnych opłat za abonament telefonów wnosić do wymienionego Banku nie należy.

Należność za abonament telefonów przyjmują nadal:
Bank Handl. w Warszawie, Oddział w Łodzi, Narutowicza 17;
Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi, Piotrkowska 96;
Bank Związku Spółek Zarobk. w Łodzi, Sienkiewicza 24.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
ניי ער
„א ר ר ט"

אין ווייסען זאל
„מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

סוף פון סעזאן! לעצטע וואך פאר'ן אפפאהרען קיין ווארשא.
היינט זונטאג, דעם 5 טען אפריל (2-טער טאג חול המועד) — 2 פארשטעלונגען:
אנהויב 7.45 און 9.45 אווענד
גראנדיעזע, יום-טוב'דיג און געזעגנונגס - פראגראם א.נ.

„מיר געזעגנען זיך"

אין פראגראם:
1) כשר לפסח, עקסצענטריש-שפיל פון משה בראדערזאן.
2) חרוסת, באמבאסטישער מאנאלאג
און דער גאנצער שלאגער-פראגראם
„יום-טוב אינדערוואכען"

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכמ. אן.

די היינטיגע פרץ-אקאדעמיע

היינט זונטאג 10,30 פריה קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסע אקאדעמיע געווידמעט דער 16. יאהרצייט פון י. ל. פרץ. אין פראגראם 1) רעפעראט וועגען י. ל. פרץ און זיין שאפען וועט לייענען דער גלענצענדיגער ליטעראטור-קענער און קריטיקער ד. ב. מאלקין (ווארשא, 2) פאלקס-לידער געזונגען דורך דער טאלאנטפולער ארטיסטין פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע" סיבירצעווא, 3) פראגמענטען פון פרץ'ס דראמע „אין פאליש אויף דער קייט" און אנדערע אויסגעפיהרט דורך דער דראמאטישער סטודיע „באגינען".

דעם לעצטען טאג פסח
קומט פאר א פרץ-אקאדעמיע אין פילהארמאניע

דער 16-טער יאהר-צייט פון אונזער גרויסען פאלקס-דיכטער י. ל. פרץ, ווערט היי-יאהר געפייערט בעזונדערס אימפאזאנט.

די אקאדעמיע קומט פאר דעם לעצטען טאג פסח דאנערשטאג דעם 9-טען אפריל אין זאל פון פילהארמאניע, מיט רעפעראטען טרעטען ארויס דער דיכטער באמאשאנסקי פון ארגענטינא, וועלכער ווילט איצט צו גאסט אין פוילען, און דער בעוואוסטער ליטעראטור-קריטיקער און פרץ-קענער לעא פינקעלשטיין פון ווארשא. אין דער רעציטאציע-אפטיילונג נעמען אנטייל דער דיכטער משה בראדערזאן מיט אייגענע שאפונגען געווידמעט י. ל. פרץ. דער בעוואוסטער ארטיסט פון געזו. „וויקט"-טעאטער שערמאן און י. מ. מאשקאוויטש וועלען רעציטירען פרצ'ס ווערק.

פון „אהל יעקב"

די ביידע טעג יום-טוב זענען די תפילות ביי א פול געפאקטע שוהל זעהר פייערליך אדורכגעפיהרט געווארען. דעם צווייטען טאג יום-טוב האט ה' משה לימאן געהאלטען זעהר א געלונגענע רעדע וועגען „חג החרות" אין צוזאמענהאנג מיט דעם ארומגערעדט אלע זעמטליכע ציוניסטישע טעמעס וועלכע שטעהען אויף דער טאג-ארדנונג ווי „חדש סוקולוב", „קרן קימת" און „קרן היסוד" און וועגען אונזערע שטעטישע נאציאנאלע אינסטיטוציעס וועלכע טראגען דעם ציוניסטישען נאציאנאלען כאראקטער ווי די איינציגע העברעאישע שולע „יבנה" און „העלענובעק" מיט וועלכער אונזער לאדז מעג שטאלצירען די רעדע האט געמאכט אויף אלע אנוועזענדע זעהר א גרויסען איינדרוק.

ה' לעוו האט גערעדט וועגען די וואהלען פון דער קהלה און אויפגעפאדערט אלעמען מען זאל געהן נאכזעהען צי מען איז אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות.

די יובל-אקאדעמיע פון דער פועלי-ציון פארטיי

אין שיכות מיט'ן יובל פון דער פועלי ציון בעוועגונג קומט פאר מיטוואך דעם 8-טען אפריל 10 פריה אין פילהארמאניע א גרויסע פארטיי-אקאדעמיע געווידמעט דעם 25-טען יובל פון דער פועלי-ציון-בעוועגונג, אויף דער אקאדעמיע מרעטען אויף דער בעקאנטער פיהרער ח' זרובבל. ס'וועלען אויך זיין בעגריסונגען פון פראפ. פעראיינען און ארבייטער אינסטיטוציעס.

אין ארויסטריט פון יונג-באר כאר, און שטערן ארקעסטער א. א.

פון פראפעסיאנעלען שערער-ארבייטער פעראיין

אויף זונטאג נאכמיטאג רופט די פערוואלטונג פון פראפעסיאנעלען שערער-ארבייטער-פעראיין, אלע איהרע מיטגלידער אויף א גרויסע בעריכטס-פערזאמלונג. א גרעסערען בעריכט וועט אויך אפגעגעבען ווערען וועגען די ארבייטס בעדינגונגען פון די שערער ארבייטער אויף דער לאדזער פראווינץ, ווי אויך איבער די לעצטע פסח-אקציע און אויספיהרליכע בעריכטען פון די פעראיינס-קאמיסיעס

אלע מיטגלידער ווערען דעריבער געבעטען די וויכטיגע פעראיינס-פערזאמלונג פינקטליך צו בעזוכען.

ביי דער יודישער טעאטער סטודיע אין „הזמיר"
היינט די „גאלדגרעבער"

נאך א לענגערע הפסקה ווערט היינט 4 נאכמיטאג ווייטער געשפילט דורך דער יודישער טעאטער-סטודיע אין הזמיר די אויסגענומענע שלום-עליכם-קאמעדיע „די גאלדגרעבער".

מארגען מאנטאג 9 אווענט ווערט געגעבען א פאפולערע פארשטעלונג פון י. ל. פרץ'ס קלאסיש ווערק „אין פאליש אויף דער קייט".

פון דער טוך און קארט-פירמע ב. גוטער, נאוואמיעסקא 4

די אויבענדערמאנטע פירמע האט זיך מיט איהר רייכהאלטיגען לאגער פון זעמטליכע הערען און דאמען-שטאפען שוין קונה שם געווען אלס איינער פון די גרעסטע טוך און קארט געשעפטען אין אונזער שטאט. צום איצטיגען פריהלינג און זומער-סעזאן בעזיצט די פירמע ב. גוטער, נאוואמיעסקא 4 א פולען אסארטימענט פון די נייעסטע אין און אויסלענדישע שטאפען אויף מענטעל, אנציגער א. ז. וו. צוליב דעם הערשענדען קריזיס ווערט אלעס בערעכענט צו פאבריקס-פרייזען.

ד"ר רייטלער-קוריאנסקא
צוריקגעקעהרט

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20
לייטונג: א. בעזמאן.

די בעסטע אפערעטען-טרופע אין טעאטער „פילהארמאניע".
גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען
פראניע ווינטער און שלמה קוטנער
1. אויפטריט פון געזאנג-ליבהאבער מ. טרילינג און פאט-קאמיקער ל. גרינשפאן
היינט זונטאג, ד. 5 אפריל, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזען פון 80 גר. די שטארק אויסגענומענע פיעסע אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון א. לעסער
אויפ'ן ערהליכען וועג
נייעס! צום ערשטען מאל אין לאדז. פרעמיערע!
היינט זונטאג, דעם 5 אפריל, 9 אוו. און מאנטאג, דעם 6-טען אפריל, 9 אוו.
דער גרעסטער אפערעטען-שלאגער פון איצטיגען סעזאן
די פערסישע כלה
אין 3 אקטען, טעקסט און מוזיק פון ק. ברוידא, ארראנזשירט ל. זעלמאן.
ספעצ. גאנץ נייע דעקאראציעס פון מאלער: ב. בימקאווסקי. רעזשי: ש. קוטנער.
ספעציעל פערגרעסערטער כאר און ארקעסטער אונטער לייטונג פון דיר. לעאן זעלמאן.
פערסישע קאסטיומען / פערסישע מוזיק / פערסישע טענץ / פערסישע מנהגים
הויפט-ראלען: אסטערא פ. ווינטער. דוד: ש. קוטנער. פערעק מ. טרילינג, מאקס: י. גרינשפאן
אין די פארשטעלונגען בעטייליגען זיך: פרויען: פ. ווינטער, ל. ראזענבערג, ר. לובארטאווסקא נ. סיבירצעווא, ג. וויינשטאק. מענער: ש. קוטנער, מיכל טרילינג יעקב גרינשפאן ד. האמבורגער, נ. רייכענבערג, ש. בליאכער, א. בלאט, ק. גוטמאן. א.א. בילעטען אין פילהארמאניע.
אין פארבערייטונג: „די קייטען פון געזעץ" און „דארפישע ליבע"

קלאנג-פילם-טעאטער „CASINO"
היינט פייערליכע פרעמיערע!
גרעסטער פוילישער רעדעוודיגער קלאנג-פילם א. נ.
ס'האר'ץ פון דער גאס
אין די הויפט-ראלען:
NORA NEY, ZBYSZKO SAWAN, KAZ. JUNOSZA-STĘPOWSKI.
די אקציע שפילט זיך אפ גענגנוועלט. פראדוקציע: „Leofilm"—ווארשא.
רעאליזאציע: J. Gardan ווערטער: Konrad Tom מוזיק: S.Kataszek
אויסער'ן פראגראם: לאנד-אקטועליטעטען.
אנהויב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב—12 א זייגער ביי טאג.
בעמערקונג: פאספארטוס, הנחה-בילעטען און פריי-קארטען זענען בעת יום-טוב אונגילטיג.

היינט די ערעפנונג

פון דער II רעוויזיאניסטישער קרייז-קאנפערענץ

היינט 8 אווענד קומט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון דער II לאדזער רעוויזיאניסטישער קרייז-קאנפערענץ אין לאקאל פון וויז"א (שענקעוויטשא 26).

אויף דער קאנפערענץ וועלען ארויסטרעטען מיט רעפעראטען רעדאקטאר מ. ליידזראוויטש און אינזש. ד. אלפערן, מיטגלידער פון דער רעוויזיאניסטישער עקזעקוטיווע אין פוילען.

די קאנפערענץ, וועט דויערן היינט זונטאג און מארגען מאנטאג.

„מיר געזעגענען זיך"

יום-טוב-פראגראם אין „אררט"

אונזער בעליבט קאמעראל און קליין-קונסט-טעאטער „אררט" פערענדיגט דעם סעזאן ביי אונז אין שטאט און שפילט שוין די לעצטע וואך.

מיט א שלאגער פראגראם א. ב. „מיר געזעגענען זיך" געזעגענט זיך „אררט" מיטן לאדזער יודישען עולם, ווייל באלד נאך פסח הויבט דאס קינסטלערישע טעאטער אן צו שפילען אין „סקאלא" טעאטער אין ווארשא.

היינט, זונטאג ווערט געשפילט 2 מאל „מיר געזעגענען זיך": 8 און 10 אין אווענד.

היינט גרויסער קאנצערט אין „הזמיר"

היינט אין אווענד קומט פאר א קאנצערט אין „הזמיר" אין פראגראם — די ווערק פון: פאלקמאן, היידען, זילבערק, סאמינסקי, הענדעל, טשייקאווסקי, גרעטשאנינאוו נאכעס א. א. אויסגעפיהרט דורך דעם כאר און ארקעסטער פון „הזמיר", פון פידעל און געזאנג-סאליסטען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 5 אפריל

9,00 טראנסמיסיע פון גאטעסדינסט אין קאטאוויץ. 11,58 צייטסיגנאל פון ווארשא, מעטעראלאגישער קאמוניקאט, טאג-פראגראם. 12,15 טראנסמיסיע פון לעמבערג. 16,10 לייכטע מוזיק פון קאטאוויץ. 16,30 טראנסמיסיע פון לעמבערג. 17,30 טראנסמיסיע פון מוזיק פון קראקא. 18,30 טראנסמיסיע פון ווילנא. 20,00 פאפולערע מוזיק (טראנסמיסיע פון לעמבערג). 21,30 ליטעראריש פירטעל שעה. 21,45 טראנסמיסיע פון קראקא.

Dr. med. H. Gutsztadt
אקושער-גינעקאלאג
Zachodnia 62 (Cagielniana 23) tel. 129-52
נעמט אן פון 5 ביז 7 אווענד.

השבת אבדה.

א וועקסעל אויף 50 זל. איז פערלוירען געווארען, אויסשטעלער ע. אלטמאן, צאהלבאר דעם 10-טען מאי 1931. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אומגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דעם וועקסעל אפציגעבען צו ציטרינאוויטש קילינסקיעגא 47.

לעבענסמיד דורך רעוומאטישע שמערצען

אין דער צייט פון דעם איצטיגען קריזיס פאלען די טאג-טעגליכע דאגות זעהר צולאסט יעדען. און ווען עס קוועלען איינעם דאצו נאך אומאויפהערליכע שמערצען, דעם קאן באמת דאס לעבען נמאס ווערען דעריבער איז אויך זעהר אינטערעסאנט דער בריף פון ה' פ. מאגן, ווארשא, קאנארסקיעגא 5, אין וועלכען עס שטעהט צ. א.: זייט יאהרען לייד איך אויף רעוומאטיזם. די אומערטרעגליכע שמערצען האבען מיר דאס לעבען פער'מיאוס'ט, און איך בין נישט געווען פעהיג צו קיין ארבייט, איך האב בענוצט א סך מיטלען, וועלכע האבען ליידער גאר פאר איבערגעהענד געווירקט, ווייל נאך א קורצער צייט האב איך ווייטער שמערצען געהאט. צופעליג האב איך א בעקאנטען פון מיינע ליידען דערצעהלט און ער האט מיר געראטען צו פרובען טאגאל-טאבלעטען, וועלכע ער האט שוין אליין מיט גרויס ערפאלג בענוצט, בשעת ער האט אויף נעווראלגיע געליטען. לויט זיין עצה האב איך אין אפטייק טאגאל געקויפט. מיט פרייד מוז איך פעסטשטעלען, אז דער ערפאלג איז געווען וואונדערבאר, שוין זייט 3 חדשים האב איך קיין שום שמערצען, איך פיהל מיך איצט פולקאם געזונד, און קאן שוין ווייטער ארבייטען, אויס דאנקבארקייט און אויך באמונות עמפעהל איך יעדען ליידענדען טאגאל-טאבלעטען אלס היילמיטעל. עס איז באמת נישט פערהאן גאר קיין בעסערס איבער טאגאל געגען רעוומאטיזם. גיכט-שמערצען און רייסען אין די געלענקען, ברעכען אין די ביינער, קאפ און בערוועך-שמערצען, גריפע, ערקעלטונגען, איבער 6000 דאקטוירים - אטעסטאטען דערפון א סך בעריהמטע פראפעסארען, טאגאל איז עוקר מן השורש די קראנקהייט אויף א באטירליכען אופן און איז אומשעדליך פאר'ן הארץ, מאגען און אנדערע ארגאנען. טויזענדער ליידענדע האבען זייער געזונדהייט א דאנק טאגאל-טאבלעטען צוריק געווינען. פרובט און איבערציוגט אייך אליין!

צו בעקומען אין אלע אפטייקען!

מעלדונגען

יוד. רעליג. ארבייט. ארג. פועלי אגודת ישראל לאדז וסכאדניא 66

היינט זונטאג פינקטליך 5 נ. מ. קומט פאר א פערזאמלונג אין צוזאמענהאנג מיט דער נייעטער לאנדעס קאנפערענץ ווי אויך די וואהלען פון דעלעגאטען צו דער קאנפערענץ. אלע חברים און סימפאטיקער ווערען דיסציפלינאריש אויפגעפאדערט אנטייל צונעמען אין די וואהלען.

בעמערקונג: די וואהלען קומען פאר אין דער צייט פון 5 נאכמ. ביז 10 אווענד איינשליסליך, אויך חברים וועלכע בעזיצען נאך נישט קיין וואהל-קארטען קענען אזעלכע בעקומען זונטאג אין סעקרעטאריאט.

דער וואהל-קאמיטעט.

אכטונג שערער-ארבייטער

היינט זונטאג פינקטליך 5 אין אווענד קומט פאר א בעריכטס-פערזאמלונג אין אייגענעם לאקאל פאמארסקא 3, אלע פעראיינס-מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

מיט חברישען גרוס

די פערוואלטונג פון פראפעסיאנעלען שערער ארבייטער פעראיין.

Kino-Teatr Spółdzielnia
40 Sienkiewicza 40
אונגעוועהנליכע רייכע מוזיק-בעגלייטונג אונטער דער לייטונג פון ה' צ. קאנטאר.

היינט און פאלג. טעג !!!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!
1) מעכטיגער פילם א. נ.
צווידעוועטע סטיכיע
אין די הויפט-ראלען: VILMA BANKY RONALD COLMAN
2) „דאס געהיימניש פון פאסט-הערסטעל"
אין די הויפט-ראלען: MARJA BOGDA, JERZY MARR, JÓZEF WĘGRZYN
אנהויב פון די סעאנסען אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמ., שבת, זונטאג און יום-טוב—2 א זייגער בייטאג. אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען די פרייזען פון אלע פלעצער צו 40 גר. און 60 גר.
אכטונג! דעם 5-טען און 6-טען ד. ח. פריהמארגען-פארשטעלונגען פון 12 ביז 2 נאכמ. ס'ווערט געגעבען „KRÓL KRÓLÓW" פרייזען פון 40 ביז 60 גר.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער יום-טוב-פראגראם!
פרויען נישט צום חתונה האבען
אין די הויפטראלען:
J. GRAWFORD I NILS ASTHER
אויסערדעם: „די שטאט פון מיליאנען געפאלענע"
אויסערדעם:
נעכסטער פראגראם: „צוויי וועלטען"
געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב—12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

א האנד-רענדער-מאשין
אין גוטען צושטאנד ווערט געזוכט צו קויפען.
אפערטען פאר „רענדער"

פעהיגע
יונגלער
מיט גוטע רעפערענצען
קענען זיך מעלדען
פון 2—4 נאכמיטאג
11 ליסטאפאדא 49
(קאנסטאנטינער) פראנט
2 שטאק, וו. 7 2069

דאמען - מאגאזין-
שניידער - געזעלען,
מאשינערס, האנדנייערינס
ווי אויך שטיק-ארבייטער
קענען זיך מעלדען פון
זאפארט גדאנסקא 6
ביי ליפער. 2136

וויכטיג פאר שניידער-מייסטער און קאנפעקציאנערען!
מיר טיילען מיט, אז אונזער
שניידער-צודאטען-געשעפט
בעזיצט אויף לאגער צום איצטיגן סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע
פאלטען-פוטערס, סאטינעס, וואטעלינען, וויקטאריעס, בעק, ערמעל-פוטער, וולאשאנקא.
אלפאנאס, זיידענע פוטערס, ראססהאר, קעפער, קרויזע, מושלין, לייווענד.
סאמט-קעלנער, ספעציעל אפטיילונג פון דאמען, הערען, קינדער, קיעפ, גארנע
קומט און איבערציוגט אייך!
מיט אכטונג
Bozar Krawiecki 8 נאוואמיעסקא 8
פראנט געוועלב
אין הויז ווי עס געפינט זיך דאס טוך-לאגער פון ב. מאראקא
בעמ.: צוליב'ן איצט הערשענדען קריזיס האבען מיר רעדוצירט די פרייזן
ויט פריהער מיט 25 פראצענט
25 פראצענט ביליגער
25 פראצענט ביליגער

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל 11633
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—3 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון $1-11^1/_2$
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
ד"ר נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9—1
ד"ר א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7
צאהן-טעכניקער, בעהאנדלונג ען, קראנען, פאמבעס א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען, אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין). — די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג, וויזיטען אין שפאט

מאשין-לעבער
ווערען אנגענומען אויסצוזייען ביי
ג. גארדמאן, צעגעלניאנא 29

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
זגערזשער, 15 טעל. 113-47.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד.

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר וועגער שע, הויט און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 26".

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אירין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראצאהניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע שטערשטען, ווי: הקלטרקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטעלען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
פושקינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיר נאז, האלז, אויערען קר.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר הערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-$4^1/_2$
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער.קר.	$11^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שמירנאלד נערווען און יאסטיש קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר זאלצוואסער כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	$1^1/_2$—$12^1/_2$

ח'כי-טעראפיע. שפראך- שטערונגען ווי שטאמלען א. ד. פאקע-שטעלן, קינסטליכע בארג-זון-בעשטראהל איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערל-נג היוזיפען און שטאט. אין לאבאראטאריום ווערע אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשי נסקי-סמאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציין, קראנען, פאמבען א.א.וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

15 יאָהריגער יובל פון „יבנה"

ד״ר ירמיהו פרענקעל

שווערער קאַמף פון דער העבּרעאישער שול

פאַר איהר ענטוויקלונג און עקזיסטענץ

די 15־יעהריגע געשיכטע פון דער „יבנה"־שול אין לאָדז איז אַ געשיכטע פון שווערען קאַמף פון דער העבּרעאישער שול אום איהר עקזיסטענץ און ענטוויקלונג. נישט ווי וועלכער עס איז יודישיסט וואָס קען נישט די לאָדזער פערהעלטנישען, וועט זיך אפשר פאָרשטעלען: אַ קאַמף געגען דער יודישיסטישער שול; נאָר אַ קאַמף, וואָס די העבּרעאישע שול אין לאָדז פיהרט נעבען דער יודישער שול און גלייך מיט איהר געגען די איננערליכע פעדאַגאָגישע שוועריגקייטען און געגען דער אַפּאַטיע פון דער גלייכגילטיגער סביבה. פעדאַגאָגיש איז די „יבנה"־שול אַרויסגעגאַנגען פונ'ם קאַמף אַלס זיגער; נאָר די אַפּאַטיע פון דער געזעלשאַפט איז געבליבען ביז היינט אומגעבראָכען. דאָס איז דער געפעהרליכער שונא, מיט וועלכען מיר וועלען נאָך לאַנגע יאָהרען מוזען קעמפען. די יובל־פייערונג פון „יבנה" זאָל אונז צוגעבען מוט צום ווייטערען קאַמף.

די היינטיגע „יבנה"־שול איז אַ פעראייניגונגס־פּראָדוקט פון צוויי העבּרעאישע שולען — „יבנה" און „שלום־עליכם". די דאָזיגע צוויי שולען זענען ביידע געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1916 און האָבען ביז 1928 געפיהרט אַ בעזונדערע עקזיסטענץ. מיר ווילען בעזונדער בעשרעכען די געשיכטע פון די דאָזיגע שולען.

אַזוי ווי אומעטום אַזוי האָט אויך אין לאָדז דער אויסברוך פונ'ם וועלטקריג געבראַכט אַ גרויסע מהומה אין יודישען ערציהונגס־ווערק. יודישע קינדער האָבען זיך אַרומגעדרעהט פוסט־און־פּאַס אין די גאַסען און די געזעלשאַפטליכע עסקנים האָבען געפיהלט אַ שטאַרק בעדערפעניש, ביי דער נאָהענטסטער מעגליכקייט פריש צו אָרגאַניזירען שולען פאַר אונזער יוגענד: געוועהנליך — יעדער עסקן אינ'ם גייסט פון די אידעען, וועלכע ער האָט פערטרעטען אין יודיש־עפענטליכען לעבען.

דער גרינדער פון „יבנה" איז געווען דער פערשטאָרבענער ר' יצחק גוטערמאַן ז״ל, אַ וואָהלהאָבּעבער פאַבריקאַנט און אַ ציוניסטישער ענטוזיאַסט, ווי עס איז זעלטען צו טרעפען. אין יאָהר 1916 האָט ער אין דער שנעליגקייט צוזאַמענגעקליבען אַ קאָמיטעט פון עטליכע בעלי־בתים, יעדער האָט אַריינגעטראָגען צו 3 רובעל. מען האָט געדונגען אַ שטוב און געגרינדעט אַ העבּרעאישע שול. קינדער האָט נישט געפעהלט, עטליכע העבּרעאישע לעהרער האָבען זיך אויך געפונען; דאָס איבריגע האָט יצחק גוטערמאַן אַליין אויסגעפיהלט, ער איז געווען דער דירעקטאָר, דער סעקרעטאַר, דער קאַסירער; ער איז אָבגעזעסען גאַנצע טעג אין שול, וועלכע ער האָט ליב געהאַט מעהר ווי אַ אייגען קינד.

אין איין יאָהר האָט די שול איבערשטיגען די כוחות פונ'ם אידעאַליסטישען גרינדער; עס האָט זיך בעוויזען די נויטווענדיגקייט צו אַנגאַזשירען אַ דירעקטאָר; נאָר ביי די געשלאָסענע גרעניצען פון דעמאָלט איז קיין פאַכמענישער דירעקטאָר נישט געווען צו בעקומען. מלכה גורדון, די פרוי פונ'ם בעקאַנטען העבּרעאישען שריפטשטעלער ש. ל. גורדון — דעמאָלט אין ווארשא — איז איינגעפאַלען די זשעניאַלע אידעע, אריינצוועצען איהר זוהן משה — דעם היינטיגען גענעראַל סעקרעטאַר פון „תרבות" — פאַר א דירעקטאָר אין דער לאָדזער „יבנה". ער איז אַפילו געווען פון פאַך אַ יוריסט; נאָר ווער האָט דאָס דעמאָלט פערלאַנגט פון אַ דירעקטאָר פאַכקענטנישען? דער יונגער משה גורדון איז געווען אַ גוטער העבּרעער, אַ זעהר ענערגישער יונגערמאַן מיט אַלגעמיינער בילדונג — דאָס איבריגע קען מען זיך אויסלערנען.

משה גורדון האָט זיך באַלד בעוויזען אַלס אויסערגעוועהנליך פעהיגער אָרגאַניזאַטאָר און אַלס אידעאַליסטיש־אָפּטימיסטישער ריזיקאַנט פון ערשטען ראַנג. ער האָט — נישט מעהר און נישט ווייניגער — תיכף אויסגערופען „יבנה" אַלס גימנאַזיע מיט העבּרעאישער פאָרטראַגס־שפּראַך. אויב איך בין מיך נישט טועה, איז עס געווען די ערשטע העבּרעאישע גימנאַזיע אין גלות. מיר קענען זיך היינט קוים פאָרשטעלען, מיט וועלכע שוועריגקייטען אַזאַ אונטערנעהמונג איז דעמאָלט געווען פערבונדען. די העבּרעאישע גימנאַזיעס אין יפו און אין ירושלים — די עלטערע פון זיי ,די יפו'ער, איז געגרינדעט געוואָרען מיט עלף יאָהר צוריק — האָבען געהאַלטען אין דורכמאַכען די שווערסטע קינדערקראַנקהייטען. עס האָט געפעהלט נישט מעהר, נאָר: פאַכמענישע לעהרער, שול ביכער, טעכנישע אויסדריקען, אַ פּראָגראַם — דאָס הייסט אַלעס. אין גלות האָט די זאַך זיך פאָרגעשטעלט נאָך אַ סך ערגער.

די העבּרעאישע גימנאַזיע אין יפו האָט געהאַט הינטער זיך וועניגסטענס 25 יאָהר העבּרעאישע פאָלקס־שול, אין לאָדז איז נישט געווען גאָרנישט. פון די נסיונות אין ארץ־ישראל האָט מען נישט געקענט געניסען: אין דער מלחמה־צייט זענען מיר געווען כמעט אָבגעשלאָסען פון א״י. אין לאָדז האָט מען געקענט בעקומען אַ לעהרער פאַר העבּרעאישער שפּראַך. אָבער ווי אַזוי בעזעצט מען די טעכנישע פעכער, ווי נאַטור־געשיכטע, געאָגראַפיע, מאַטעמאַטיק אָדער לאַטיין מיט העבּרעאישע לעהר־קרעפטען? דאָס אינטעליגענץ־רעזערוואואַר פון גאַליציע איז נאָך דעמאָלט אויך געווען געשלאָסען און דער שטראָם פון העבּרעער מיט אַקאַדעמישער בילדונג האָט נאָך נישט אָנגעהויבען צו פליסען פון דאָרט קיין קאָנגרעס־פּוילען.

משה גורדון האָט זיך פאַר גאָרנישט איבער־געשראָקען. ער אַליין האָט איבערגענומען דעם אונטעריכט און געאָגראַפיע; ער האָט אַרויסגעזוכט אַ יפו'ער אַביטוריענט און איהם איבערגעגעבען נאַטור־געשיכטע, מאַטעמאַטיק און לאַטיין. בעסער אָדער ערגער — עס איז געווען אַ גימנאַזיע און משה גורדון האָט זי געפיהרט צוויי יאָהר, וועגען סכסוכים מיט דער פערוואַלטונג האָט ער דערנאָך פערלאָזט זיין פלאַץ, נאָר דעמאָלט זענען שוין אָנגעפאָהרען די גאַליצישע „דאָקטוירים" — און „יבנה" איז וואָס אַמאָל מעהר עהנליך געוואָרען צו אַ אמת'דיגער אייראָפּעאישער מיטעל־שול. עס איז געוואָרען אַ קולטורעלע פּאָזיציע, מיט וועלכער לאָדז האָט געקענט שטאָלצירען פאַר דער יודיש־נאַציאָנאַלער וועלט.

דערווייל האָט זיך נאָך דעם מוסטער פון „יבנה" אויסגעבילדעט אַ פערצווייגט פעלד פון העבּרעאישע מיטעל־שולען אויף די קרעסען אין די דאָזיגע שולען הייבען זיך בעוויזען זעהר לעבענס־פעהיג; מאַנכע פון זיי, איבערהויפּט אין ביאַליסטאָק און אין פּינסק, שטעהען היינט אויף דער הויך פון ענטוויקלונג. נאָר די מיטעל־שול אין לאָדז האָט נאָך 12 יאָהר פון עהרענפולער עקזיסטענץ געמוזט געשלאָסען ווע־רען — וועגען פינאַנציעלע שוועריגקייטען. די יודישע געזעלשאַפט האָט זיך בעוויזען אַפּאַטיש געגען דער העבּרעאישער גימנאַזיע, וועלכע האָט געגעבען יודיש־נאַציאָנאַלע ערציהונג אין בעסטען זין פונ'ם וואָרט, ווייל די דאָזיגע שול האָט נישט געקענט דערגרייכען קיין רעגירונגס־רעכט.

נאָך דער אויפלעזונג פון דער גימנאַזיע „יבנה" זענען די עלטערע שילער איבערגעגאַנגען אין ד״ר ברודא'ס יודישע גימנאַזיעס; די יונגערע קלאַסען האָבען זיך צוזאַמענגעשמעלצט מיט דער פאָלקס־שול „שלום־עליכם"; אַזוי אַרום איז ענטשטאַנען די היינטיגע „יבנה"־שול.

אין דעמזעלבען יאָהר 1916, ווען גוטערמאַן האָט געגרינדעט „יבנה", האָבען עטליכע עסקנים, וועלכע האָבען זיך גרופּירט אַרום דעם צעירי־ציוניסטישען „בית עם" געגרינדעט אַ העבּרעאישען קינדער גאָרטען אויפ'ן נאָמען פון שלום־עליכם, עס האָט אפילו עקזיסטירט אין לאָדז אַ מוסטער־האַפטע גן־ילדים פון יצחק קאַצענעלסאָן, נאָר דאָרט איז דער שכר־למוד געווען הויך אין דעם גן־ילדים האָבען בעזוכט נאָר רייכע קינדער. דער קינדער־גאָרטען פונ'ם בית־עם האָט צוגעצויגען די קינדער פון די אָרימע שיכטען און האָט באַלד בעקומען אַ שם אַלס ערשטראַנגיגע ערציהערישע אינסטיטוציע.

פאַר די עסקנים פונ'ם „בית עם" האָט זיך אָבער געשטעלט די פראַגע: וואָס פאַר אַ צוועק האָט אַ העבּרעאישער גן־ילדים, אויב די קינדער זאָלען דערנאָך איבערגעהען אין אַ פּוילישער פאָלקס שול און באַלד פערגעסען דאָס ביסעל העבּרעאיש וואָס זיי האָבען מיטגעבראַכט פונ'ם קינדער־גאָרטען? — עס האָט זיך אַלזאָ בעוויזען א נויטווענדיגקייט אויפצובויען איבער דער פרעבעלשולע אַ פאָלקס־שול, וועלכע איז אויך מיט דער צייט באַבצעסיוו ענטשטאַנען. אין יאָהר 1924 איז שוין „שלום עליכם" אויסגעוואַקסען אין אַ 7־קלאַסיקער העבּרע־אישער פאָלקסשול, וועלכע האָט זיך זעהר גוט ענטוויקעלט און געשטאַנען אויף אַ הויכער פעדאַגאָגישער מדרגה.

עקאָנאָמיש האָט „שלום עליכם" מיטגעמאַכט דיזעלבע ליידען, ווי „יבנה". דער עלטערען־עלע־מענט איז געווען אַנ'אָרימער און האָט אַליין נישט געקענט די שול דערהאַלטען. און געזעלשאַפטליכע הילף איז ביי אונז זעהר אַ שוואַכער יסוד פאַר דער עקזיסטענץ פון אַ אינסטיטוציע. אַ דאַנק די קרבנות פון דער לעהרערשאַפט, וועלכע האָט אָפט געמוזט פערציכטען אויף איהר גאַזשע, איז אָבער געלונגען די שול צו האַלטען.

די גרעסטע שוועריגקייט פון „שלום עליכם" איז געלעגען אין מאַנגעלהאַפטען לאָקאַל. דער פריה־עריגער „בית העם" האָט נישט געניגט פאַר אַ פולער פאָלקס־שול — און אַ נייעם לאָקאַל איז שווער געווען צו בעקומען, ביי די בעשרענקטע מיטלען פון דער שול, ערשט דורך דעם צוזאַמענ־שלוס מיט דער געשלאָסענער גימנאַזיע „יבנה", וועלכע האָט געהאַט אַ גוטען לאָקאַל, איז די דאָזיגע שוועריגקייט בעזייטיגט געוואָרען.

זייט 1928 ענטוויקעלט זיך דאָס נייע „יבנה" נאָרמאַל און האָט דערגרייכט אַ הויכע ערציהערישע מדרגה. די שול פערמאָגט ערשט־ראַנגיגע לעהר־קרעפטען, אַלע נויטיגע לעהר־מיטלען, אַ גרויסע ביבליאָטעק (3000 בענדער פאַר שילער, 300 פאַר לעהרער), לאַבאָראַטאָריום א. ז. וו. ה' אשר כהן האָט געשפענדעט פאַר דער שול אַ בוכבינדער־ווערקשטאַט, אין וועלכער די שילער אַרבייטען; אין קומענדיגען יאָהר זאָל אויך איינגעריכטעט ווערען אַ טישלער ווערקשטאַט.

דער עקאָנאָמישער מצב פון דער שול איז אויך איצט נישט גלענצענד. עס איז קיין חדוש נישט: דער שכר למוד איז קליין און 50 פּראָצ. עלטערן זענען בעפרייט פון שול־געלד. די שול איז אָנגעוויזען אויף געזעלשאַפטליכע הילף און די לעהרער בעקומען זעלטען אויסגעצאָהלט די פולע גאַזשע. פונדעסטוועגען איז נישט קיין ספק, אַז די שולע איז לעבענספעהיג און פונ'ם נאַציאָנאַלען שטאַנד־פונקט איז איהר עקזיסטענץ — אַנ'אַבסאָלוטע נויט־ווענדיגקייט.

דאָס יודיש־נאַציאָנאַלע אָריענטירטע פובליקום מוז אַפילו שטרעבען דערצו, אַז „יבנה" זאָל נישט בלייבען די איינציגע העבּראישע פאָלקס־שול אין לאָדז. „יבנה" צעהלט היינט 250 תלמידים (חוץ 30 קינדער אין גן־ילדים) און קען מעהר קיין קינדער נישט אויפנעהמען. אין לעצטען יאָהר זענען 60 תלמידים נישט אויפגענומען געוואָרען וועגען פלאַץ־מאַנגעל. אין נאָהנטסטער צוקונפט וועט אַבסאָלוט נויטיג זיין צו גרינדען אַ צווייטע העבּרעאישע פאָלקס־שול.

„יבנה" ווערט פערוואַלטעט דורך אַ פעראיין, וועלכער צעהלט היינט 400 מיטגלידער. אין יודישען לאָדז דאַרפען זיך היינט געפונען אַ סך מעהר מענשען, וועלכע זאָלען אַרויסווייזען אינטערעס פאַר דער העבּרעאישער שול, אפשר וועט די יובל־פייערונג פון „יבנה" אַרויסרופען די נויטיגע התלהבות ביים ברייטען פובליקום.

—=III—

אונזער היינטיגער יובל-יום-טוב

די נאַציאָנאַל־דענקענדע לאָדזער יודען פייערן איצט דעם פופצעהן־יעהריגען יובל פון דער היגער העבּרעאישער שולע „יבנה". ס'איז אָבער נישט נאָר אַ היימיש־לאָדזער יום־טוב, ס'איז אַ יום־טוב פון פוילישען יודענטום.

ווארום לאָמיר זיך נאָר צוקוקען צו דעם דע־מאָלדיגען און היינטיגען מצב פון דער יודישער ערציהונג אין לאַנד.

דעמאָלט, מיט 15 יאָהר צוריק, האָט דאָס ערציהונגס־געביט ביי אונז, יודען, פאָרגעשטעלט מיט זיך, אין די שווערע מלחמה־צייטען, ממש אַ מדבר און אָט זענען געקומען אַ פאָר איגערמידליכע ציוניסטישע עסקנים און האָבען אינמיטען פון דעם דאָזיגען מדבר געשאַפען אַנ'אָאַזיס: ס'איז גע־גרינדעט געוואָרען די יבנה־שולע.

היינט־צו־טאָג זענען שוין פוילישע יודען גע־וואוינט צו זעהען אין הונדערטער שטעט און שטעט־לעך העבּרעאישע שולען, אַלס טיילען פון דער גרוי־סער נעץ ערציהונגס־אַנשטאַלטען פון דער תרבות אָרגאַניזאַציע.

היינט־צו־טאָג פערמאָגט דאָס פוילישע יודענ־טום איבער 250 העבּרעאישע פאָלקס־ און מיטעל־שולען מיט איבער 25 טויזענד קינדער און אַ מחנה פון טויזענד לעהרער. אָבער אין ליכט פון די דאָ־זיגע ציפערן, וואָס ווייזען אָן אויף דער גרויסער ענטוויקלונג פון דער העבּרעאישער שול־בעוועגונג, בעקומט טאַקע די לאָדזער יבנה־שולע, וועלכע איז בעגרינדעט געוואָרען אין די צייטען פון הונגער, פיין און לעבענס־סכנה — אַ ספּעציעלע [illegible] בעדייטונג.

די לאָדזער ציוניסטישע שול־טוער האָבען בלי ספק „אָנגעשטעקט" מיט זייער ביישפיל אַ סך שטעט און שטעטלעך פון דער פּוילישער פּראָווינץ, וועלכע שפּילען היינט אַ וועלכע־ס'איז ראָליע אין דער העבּרעאישער ערציהונגס־בעוועגונג.

און אָט שטעהט היינט־צו־טאָג די לאָדזער יבנה־שולע (פעראייניגט מיט דריי יאָהר צוריק מיט דער שלום־עליכם־שולע) געטריי און אונערשיטער־ליך אויף איהר פּאָסטען — אַזוי ווי זי האָט זיך אָנגעצייכענט איהר וועג, בעת איהר גרינדונג. זי שטרעבט צו ערציהען די יודישע יוגענד אין גייסט פון אַ סינטעז פון די אַלגעמיין־מענשליכע ווערטען מיט די ווערטען און מיט די שטרעבונגען פון דער נאַציאָנאַלער קולטור.

די יבנה־שולע בעקעמפט אלזא פּראַקטיש די קולטורעלע און שפּראַכליכע אַסימילאַציע. ווי אויך דאָס עם־הארצות, וואָס האָט זיך, לײדער, אַזוי פערשפּרייט אינערהאַלב אונזער געזעלשאַפט.

דער לערן־פּראָגראַם פון דער שולע, וואָס ענט שפּרעכט דעם אַלגעמיין.־פערפליכטענדען פּראָגראַם פון די אַלגעמיינע מלוכה'שע פאָלקס־שולען, ווערט דורכגעפיהרט אין דער העבּרעאישער לערן־שפּראַך.

אָבער אַ חוץ די אַלגעמיינע לימודים ווערט אויך אין יבנה געלערנט די העבּרעאישע שפּראַך, ליטעראַטור, תנ״ך, יודישע געשיכטע.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז אויך די פּוילישע שפּראַך און ליטעראַטור פערנעהמען אין דער שולע אַזאַ אָרט, אַז די קינדער זאָלען די געגענשטענדען גוט קאָנען בעהערשען.

דער פעדאַגאָגישער מצב פון דער שולע איז אַנ'אויסגעצייכענטער.

סיי דער לאָקאַל, סיי די שול־איינריכטונגען (בי־בליאָטעק, גימנאַסטישער זאַל, אַרבייטס־צימערן א. אַז. וו.) און וואָס וויכטיגע — דער לעהרער־פּער־סאָנאַל – גאַראַנטירען דער שולע דעם געהעריגען ערציהערישען ניוואָ.

ערגער איז מיט פינאַנצען....

אָבער לאָמיר נישט פערשטערען דעם יום־טוב מיט וואָכעדיגע קלאָגענישען

די יבנה־שולע האָט דערגרייכט איהר מאַקסי־מאַלע פרעקווענץ: 250 קינדער. צעהנדליגער קינ־דער, וועלכע קומען אָן מיט ביטעס וועגען אויפגעה־מען זיי, געפינען אין דער שולע נישט קיין אָרט.

און דאָס איז אונז מחייב:

איז דעם יום־טוב פון דעם 15־יעהריגען יובל פון דער ערשטער אין פּוילען און איינציגער ביים היינטיגען טאָג אין לאָדז העבּרעאישע שולע, מוז געלעגט ווערען דער גרונדשטיין פאַר אַ צווייטע העבּרעאישער פאָלקס־שולע אין אונזער שטאָט.

י. ל.

תיאטרון עירוני
צגלנינה 63

ט״ו
תרע״ו-תרצ״א

בית הספר העברי
„יבנה"
בלודז
צגלנינה 75

למלאת 15 שנה לקיומו של בתי ספר עברי „יבנה" תערך ביום א׳, ב׳ דחוה״מ פסח ש. ז. (5.IV 1931) בשעה 12 בצהרים בתיאטרון העירוני הפולני, צגלנינה 63

הצגת=בכר=חגיגית

מוצגת ע״י התלמידים=ות של בית הספר

בפרוגרמה: י. ל. פרץ: הנגן; הוודש. ח. נ ביאליק: המלך דוד במערה. א. פואה: פעמונים, (בפולנית) י. למדן: מסדה.

הרז״י והאינסצניזציה: י. שומאכער – התפאורות והתלבושות – ד. מאַטוס, המוזיקה – י. פייב שיס. פלסטיקה ומחולות – ז. קרוש. כרטיסים נמכרים בלשכת ביה״ס „יבנה" צגלנינה 75, טלפון 134-13, וביום ההצגה בקופת התיאטרון

V KLASA.
(Nieurzędowa).

Dwudziesty dzień ciągnienia.

15.000 zł. na nr.: 5256 10862.

5.000 zł. na nr.: 8438 40182.

3.000 zł. na nr.: 29577 32261 54362 86672 88267 141036 144398 177208 192234.

2.000 zł. na nr.: 3005 9441 41330 41994 45408 52902 56470 59383 97605 99726 113183 137317 144358 144597 178732 185482 192005 205963.

1.000 zł. na nr.: 1683 7614 29615 29958 31427 31623 44946 49383 51968 88271 92145 93936 97134 104824 108877 110210 118771 152931 157237 162134 171037 177538 186265 205203 205326.

Po 500 zł. na nr.: 4968 5563 6872 7609 8899 8914 9621 9682 10057 10179 12573 13025 17471 17926 18126 19248 19392 20840 25604 27044 29042 29451 34086 35865 39446 43010 43473 43899 44034 44278 50548 51816 53346 54463 56321 56487 57708 59039 59059 65545 66033 67945 68753 72327 73502 75470 76817 77435 80545 85073 85895 86089 86310 86438 89486 90461 91122 93837 94125 97189 97319 97700 98915 101360 110969 112197 112931 115415 115544 116111 126713 127542 127771 130542 132160 132540 133360 140429 142564 146778 148315 149804 151176 151628 152629 153794 154397 155273 155640 155952 155061 158330 158674 159534 160328 161901 163398 166867 170084 170939 172026 174223 174289 178275 178446 178784 180460 182516 183182 183574 184501 185016 185020 185415 188985 189441 190878 192130 192229 193858 194395 196120 197365 197925 198925 199426 200091 201544 205375.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

122 45 49 77 94 244 58 83 322 614 28 848 959 1106 41 99 239 317 34 60 404 72 703 88 826 971 2117 400 94 574 650 86 738 95 809 3080 84 114 24 266 85 433 35 72 88 90 529 639 60 708 90 899 4148 79 440 531 691 723 927 51 75 84 5171 90 228 384 89 593 623 24 52 95 729 79 96 946 6056 167 393 403 21 512 88 614 17 39 50 78 844 64 947 7002 8 53 118 235 48 94 329 84 408 8 23 41 58 67 540 658 740 42 78 874 78 946 59 8010 50 121 30 215 56 80 351 62 495 693 805 61 943 62 73 82 9038 102 17 263 75 431 639 874.

10013 60 94 171 300 29 55 506 33 600 809 37 86 11153 274 392 543 623 24 942 97 12047 95 160 71 220 58 302 41 415 47 638 926 57 13116 252 90 454 513 69 643 64 757 913 14007 69 160 269 368 837 15068 75 111 13 17 73 80 232 66 487 633 723 68 94 900 27 16023 160 217 455 504 45 612 799 873 959 69 17035 62 109 267 71 359 402 64 83 515 642 48 726 850 56 59 74 18153 97 207 94 316 23 46 452 627 89 875 951 95 19114 222 83 335 89 413 39 546 654 707 27 56 92 812 15 923.

20074 169 99 215 69 85 339 402 613 948 21114 36 243 378 99 405 624 777 22061 93 138 330 450 676 888 89 23105 272 405 607 8 701 83 856 65 80 24023 25 41 192 221 74 484 523 601 48 733 97 888 25140 64 557 86 615 88 92 903 26185 379 425 507 8 14 51 683 913 14 80 27028 69 184 243 52 95 374 96 444 503 18 40 66 777 872 928 65 80 28094 117 32 419 95 671 811 51 88 91 937 29025 356 602 53 763 910 61.

30050 54 124 39 235 96 394 479 93 544 677 767 68 86 848 974 77 88 31039 88 243 72 447 602 46 725 80 89 926 32124 41 228 82 96 354 60 93 745 53 847 33013 47 135 230 51 417 21 65 72 79 507 731 43 834 42 93 34042 47 70 358 499 659 786 99 833 930 74 35026 152 633 59 909 36009 540 725 71 847 94 954 37054 60 80 165 304 32 72 510 32 725 876 970 38044 60 72 223 80 387 462 79 566 738 79 90 828 41 48 961 77 39084 220 32 47 56 82 386 94 522 24 33 60 75 674 775 813.

40030 89 114 15 475 559 69 676 748 51 67 868 950 41098 220 32 44 86 97 400 88 576 80 678 753 92 908 49 62 42043 89 90 271 306 30 414 524 58 666 98 782 91 828 981 43197 236 65 373 494 505 48 58 678 96 763 56 861 958 97 44094 103 40 228 353 68 434 511 65 77 600 97 817 960 45111 15 21 290 314 26 74 462 636 711 86 967 46078 199 308 57 507 58 638 732 818 47131 219 66 425 60 544 601 67 84 850 57 961 48075 201 304 460 505 52 59 86 682 732 43 49131 206 88 308 35 75 98 501 25 616 27 67 69 93 735 56 899 902 29 30.

50140 293 365 419 91 561 655 79 725 831 51000 6 56 124 221 30 67 313 447 530 58 65 894 915 52017 34 78 94 131 354 413 633 53 85 86 732 831 84 965 53071 75 232 317 430 605 7 701 861 77 902 43 54211 54 305 478 99 516 637 68 712 802 997 55124 78 262 329 90 421 505 621 62 756 832 73 56023 194 374 87 476 560 690 777 83 98 57105 228 51 93 381 405 13 21 611 37 45 46 69 749 801 902 58036 126 343 494 98 753 906 18 59003 79 115 26 274 317 49 76 402 59 623 781 846 79 938.

60000 85 154 85 201 363 419 91 503 600 9 37 803 96 939 84 61033 74 152 57 217 412 27 517 636 700 803 39 42 69 62015 247 75 326 459 63 598 605 713 83 805 8 9 73 983 63001 62 54 91 610 48 812 95 998 64062 70 90 253 442 62 508 658 89 65147 56 89 266 328 477 80 91 688 787 853 76 913 14 98 66002 159 90 229 76 390 664 705 878 67002 114 22 34 40 72 75 93 220 403 22 89 711 74 935 68025 59 146 49 92 382 465 503 69 625 40 905 69219 89 459 578 702 899 912 30 79.

70015 89 295 491 595 632 65 827 79 969 71008 34 55 63 197 211 13 26 42 60 386 429 930 83 72021 49 59 122 34 208 32 369 436 60 68 508 12 46 72 664 82 802 32 76 77 989 73079 211 309 93 99 428 61 76 601 16 842 52 74010 21 345 48 420 649 809 972 75003 7 97 220 36 90 318 464 72 360 624 27 957 868 78 76049 121 59 380 456 78 507 4 98 693 711 813 28 934 77032 195 218 440 58 610 24 854 71 77 927 49 66 78021 61 191 266 77 310 45 472 535 612 738 958 79031 129 37 98 228 77 324 63 432 551 627 753 819 23 949.

80063 101 12 299 301 45 76 522 878 81007 44 186 280 396 411 20 530 41 64 770 864 996 82037 190 232 320 72 694 764 79 824 58 957 83018 127 204 9 25 446 575 96 97 801 948 91 84072 103 248 532 51 404 610 15 21 783 853 923 85115 55 344 410 52 77 564 97 639 830 979 86016 19 57 203 34 84 372 616 59 713 63 827 30 41 50 93 958 87060 105 10 47 387 94 456 501 57 609 918 21 88009 36 57 60 120 37 220 70 307 32 508 84 626 49 924 89119 26 88 209 330 502 17 625 88 759 76 814 19 38 940.

90139 99 200 314 47 70 503 631 49 862 984 91191 260 464 510 65 75 707 85 844 92048 49 50 149 72 265 330 469 88 603 5 6 32 722 93111 200 36 76 539 650 737 47 851 916 93 94185 208 11 300 71 88 527 913 51 95029 53 145 93 204 75 322 432 73 95 674 780 811 84 96013 143 51 217 73 410 536 89 602 792 855 985 97004 23 112 243 99 383 661 738 92 886 912 97 98027 99 131 90 221 650 66 808 15 96 975 99013 18 25 53 216 313 42 91 744 853 68 99.

100130 287 308 442 50 612 52 75 86 837 96 908 42 101108 350 447 98 555 57 527 63 724 901 102002 23 55 137 219 61 78 376 430 653 75 929 32 103163 308 90 619 52 789 890 51 80 959 104045 181 326 440 553 614 89 812 940 105065 128 86 397 419 32 709 819 27 950 106145 210 52 54 392 480 565 663 704 71 74 838 65 66 107086 213 554 727 944 88 108012 40 113 49 304 68 71 485 590 996 109320 90 422 580 935.

110067 254 70 87 354 70 76 486 639 715 53 840 50 60 912 64 111045 76 225 471 565 631 94 902 93 112042 54 82 208 11 12 64 80 400 525 68 731 91 99 857 90 93 113310 34 73 80 457 774 78 821 951 114006 311 18 55 56 87 95 515 60 580 774 811 39 959 115005 58 118 53 260 79 333 401 515 605 11 30 61 831 54 949 58 116000 225 67 73 308 21 511 694 826 76 117011 32 42 127 214 58 342 402 33 37 659 819 88 118008 136 278 95 346 119061 249 324 472 81 573 697 804 35 941 50 79 88.

120261 314 78 416 654 733 43 96 841 91 121010 96 153 71 318 426 38 561 622 773 90 829 915 122029 31 130 623 840 123154 252 85 344 426 84 555 610 31 805 92 903 21 124024 112 46 59 201 26 322 455 59 585 627 35 785 863 66 75 94 990 125063 164 336 406 25 27 614 88 897 126079 225 88 95 601 57 708 17 974 127012 47 357 488 508 652 755 850 913 49 62 128011 109 12 237 61 63 329 93 578 625 716 86 839 50 70 921 129036 134 77 97 212 305 47 51 466 533 77 508 42 45 708 902 10 12.

130028 74 348 423 53 568 89 606 766 812 84 955 131100 315 42 74 90 438 46 48 58 81 520 63 669 808 902 11 132092 139 283 331 448 528 620 851 74 906 133282 97 380 420 93 510 661 831 91 929 134033 523 72 89 672 756 97 135026 161 261 68 33 377 80 483 578 773 896 952 136057 212 442 95 519 753 62 866 916 61 137151 278 89 361 412 36 82 510 96 604 711 61 854 61 945 48 83 138117 42 279 355 549 693 776 833 49 139004 74 500 10 811 934 75.

140007 251 90 579 80 701 84 91 864 81 83 141121 264 417 555 73 749 50 883 936 62 92 93 142043 184 228 93 330 31 49 59 443 531 65 625 94 728 827 49 945 91 143026 52 146 70 204 429 84 551 70 721 841 82 903 44 144134 609 94 732 56 847 54 902 45 145324 450 582 674 781 821 30 969 96 146139 84 233 584 639 68 795 816 953 147161 228 73 85 308 429 57 77 608 49 754 845 952 148448 52 99 514 15 26 852 53 935 149078 135 38 41 66 299 328 29 559 639 63 700 89 818 954.

150270 304 19 36 453 79 94 519 26 32 71 87 601 62 895 912 16 151057 107 36 92 307 473 572 98 625 729 53 844 911 87 152042 93 128 341 90 403 663 975 92 153040 99 241 427 64 83 602 25 47 92 743 91 968 154029 200 46 357 427 44 551 782 86 93 920 155112 85 302 16 56 455 519 29 73 710 92 95 782 86 93 920 155112 85 302 16 66 455 619 29 83 710 92 93 822 990 156058 72 120 243 398 465 724 962 82 83 157003 182 411 42 93 536 626 807 158064 109 11 201 54 68 300 420 99 571 98 618 53 94 765 842 99 976 159129 40 352 77 83 540 52 68 606 62 827 88.

160164 319 52 81 509 45 651 884 929 161016 53 182 97 295 309 405 27 35 755 807 951 162076 135 41 243 318 79 451 504 48 76 624 742 819 80 930 163315 21 492 505 606 53 64 710 814 27 35 45 66 164095 55 232 90 322 64 457 69 87 621 57 756 58 62 73 856 915 22 47 165090 92 134 93 226 59 74 86 451 527 688 974 814 23 55 91 913 47 166152 98 222 99 403 22 54 89 540 41 627 46 58 707 15 59 877 82 906 52 167087 311 493 714 912 91 168019 90 103 30 82 255 60 435 46 92 500 42 776 889 99 931 169281 80 307 48 458 525 55 61 62 634 45 46 92 705 28 29 30 882 900.

170155 70 209 99 429 40 45 48 558 630 58 820 984 94 171070 89 182 248 352 465 765 80 955 172181 94 379 402 520 691 94 794 891 907 173116 234 43 360 414 605 802 38 909 47 174091 303 442 72 592 613 67 701 998 175110 30 220 34 321 81 464 502 657 725 67 79 92 824 961 98 176075 131 524 33 63 693 732 52 862 961 177152 500 21 633 737 92 807 54 997 178115 78 217 441 64 77 532 33 637 766 75 813 79 914 179288 429 66 581 620 826 82 939 45.

180067 111 96 203 99 328 51 96 455 510 31 656 841 43 58 181071 133 478 82 845 955 182046 123 53 260 357 83 844 61 906 183130 443 656 756 824 32 184021 49 94 135 88 292 351 403 16 734 865 72 95 955 185031 199 300 413 506 35 84 93 766 186093 417 26 597 768 94 843 931 187201 321 434 75 727 48 87 947 69 188044 115 82 88 252 75 334 36 68 448 539 642 75 775 858 80 189150 58 203 15 60 317 19 57 444 94 514 821 96.

190130 81 275 341 435 534 644 53 88 743 54 60 810 31 903 191055 337 44 452 590 677 713 66 192069 132 215 79 341 42 51 413 83 506 39 631 782 816 94 193925 178 313 438 520 681 739 70 80 800 41 94 912 84 194079 114 80 85 245 307 93 542 638 52 716 859 986 195168 289 91 373 93 438 549 660 77 754 94 898 196242 363 88 563 64 69 631 773 803 28 995 197049 191 260 431 43 616 752 822 32 94 920 198120 307 13 69 87 447 60 68 652 73 716 58 863 66 72 74 96 909 36 199038 81 297 338 453 61 507 38 669 747 77 983.

200149 63 281 507 71 606 36 58 707 94 865 928 201002 25 101 22 28 415 16 504 614 27 713 27 830 41 74 927 202005 11 187 237 480 530 60 681 705 46 70 834 98 203064 87 113 49 55 65 80 89 249 53 337 625 35 63 705 838 204916 20 67 149 69 279 91 312 41 418 91 96 504 71 728 846 958 78 205 115 223 80 322 725 831 68 78 908 206011 29 150 53 80 375 89 459 73 567 629 752 874 82 926 60 68 79 207094 166 218 72 88 94 351 590 656 712 848 960 208262 72 366 85 422 514 42 50 688 861 980 209002 4 50 88 122 243 93 406 502 42 738 73 944 52.

Dwudziesty pierwszy dzień ciągnienia.

25.000 zł. na nr.: 34552.

Po 5.000 zł. na nr.: 21525 112426 161349 163439.

Po 3.000 zł. na nr.: 29065 77960 79493.

Po 2.000 zł. na nr.: 51906 61669 96270 144061 152788 173466 178968.

Po 1.000 zł. na nr.: 13514 15401 20512 29500 35624 40420 50192 55724 61714 67219 74571 75527 83434 105593 115142 118813 124412 127536 143075 144299 158376 164124 169589 175996 177645 180286 192022 198245 201148.

Po 500 zł. na nr.: 857 1401 2198 3671 3835 4045 6351 6899 7075 7819 9668 10774 10856 12974 15759 17232 17410 17925 18015 19228 19357 20960 24293 24718 25955 26719 27596 28835 29768 34450 34636 34669 35382 36488 36615 36808 37326 38743 40717 41441 46922 48262 48392 50716 51038 54164 54424 56411 59008 59517 59855 64164 67978 68185 68236 68336 69049 69396 72515 73027 73648 77515 82065 82537 83203 89447 90386 91624 92642 93223 95076 95317 96744 98472 99028 100806 102872 104248 104525 105294 106331 107656 108477 108944 109302 111396 113103 115660 117057 118705 119106 121585 122201 122922 123070 123311 124238 125889 126326 128190 129624 130176 131135 131405 133468 134010 135728 136015 136478 136702 138612 139730 140260 142207 143086 143576 145232 145544 148662 151398 153488 153623 156413 157127 161895 162323 162994 165127 165777 166839 167751 174271 174746 177042 184787 184884 185369 187346 187790 190072 191415 194366 194598 196334 196741 199082 201108 201895 202106 202961 203679 204000 204057 204781 204979 208098 208210 209360.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

32 41 124 316 23 45 66 466 86 511 790 804 67 92 930 1052 86 216 17 453 520 25 34 72 655 84 763 78 897 942 90 2083 277 91 350 409 606 830 43 62 932 27 3072 73 94 126 385 445 81 98 587 907 42 4000 27 93 187 343 456 64 513 15 687 98 793 5017 188 285 334 569 91 533 81 86 701 8 43 91 881 915 55 65 75 6016 27 204 456 537 46 843 913 7119 374 80 583 639 744 858 908 78 8013 345 520 49 74 84 784 926 45 55 9042 47 148 237 415 48 526 84 85 604 72 735 827 985.

10016 41 121 66 214 34 38 88 318 607 44 58 758 801 26 52 11003 88 234 38 349 588 94 93 790 912 74 12001 42 94 280 99 545 611 13044 148 88 255 392 431 500 40 90 683 98 745 14029 88 175 222 37 352 420 9 728 69 880 90 954 56 15148 200 67 320 442 503 27 81 747 880 16111 470 605 725 34 42 65 77 874 915 7 17023 48 55 243 64 306 557 105 28 85 18020 131 96 208 47 306 89 464 546 97 605 712 813 70 81 19044 174 253 302 41 436 751 59 900 78.

20084 110 60 277 84 462 504 770 72 73 886 938 42 61 21010 34 115 24 86 99 238 63 515 29 33 55 76 97 652 88 835 975 22098 107 202 21 349 65 421 523 53 636 40 780 878 23079 169 228 380 422 67 64 583 612 45 89 753 82 873 24122 46 270 413 36 71 88 508 84 657 62 760 951 90 25334 454 67 68 525 51 904 86 26090 211 336 450 97 545 690 93 743 329 27019 60 111 62 306 84 436 550 708 37 58 66 853 56 28066 88 125 29 31 33 40 55 236 37 55 62 343 68 501 16 695 723 52 846 979 29180 108 71 80 326 436 70 568 636 41 83 93 760 62 828 39 903 83.

30171 86 262 304 438 570 731 50 807 93 960 31016 48 209 41 631 81 772 831 53 932 32025 82 135 201 77 514 38 95 640 91 819 33002 24 115 25 52 96 210 11 90 337 40 69 604 10 72 805 966 34003 107 8 34 514 84 620 26 81 837 35009 53 115 21 37 246 54 306 530 601 54 719 71 75 879 36004 41 118 73 325 26 43 45 76 96 492 98 696 99 37156 232 318 72 603 38014 28 91 144 340 412 522 46 613 764 85 958 39253 88 395 639 747 939 59.

40067 26 48 62 240 63 329 543 719 36 38 826 912 22 43 77 41030 47 99 109 18 90 288 93 98 428 61 553 816 42009 36 205 43 74 352 64 87 455 59 81 627 704 893 918 43003 141 79 336 442 39 549 618 873 950 44113 51 67 544 642 47 706 10 32 83 94 98 810 45019 26 75 98 122 48 400 508 50 75 93 601 8 815 42 81 978 46149 82 84 93 276 386 539 82 625 77 78 92 712 871 73 994 47127 38 70 80 88 247 86 357 554 838 940 75 84 48295 447 649 81 791 826 920 58 92 49018 26 111 567 715 810.

50001 146 261 92 419 533 64 99 706 16 55 92 871 905 33 52 51091 155 296 335 439 559 92 64 745 52186 225 45 86 422 609 709 821 63 935 66 53010 118 25 206 64 55 62 76 311 403 609 780 809 12 79 985 54127 244 91 634 808 17 48 97 55115 52 80 361 608 735 845 950 52 56028 204 469 520 70 848 85 988 57081 125 208 36 58 75 373 42 36 620 710 816 931 58214 57 87 351 565 694 805 926 55 81 59073 221 302 449 89 505 37 67 84 816 21 902 13 85.

60054 145 268 378 83 469 558 624 43 74 774 85 805 19 61017 102 19 209 366 545 610 52 53 809 77 62123 70 337 47 58 516 34 723 75 816 27 53 945 87 63130 46 56 221 36 48 205 58 444 61 518 33 712 51 87 90 873 64078 102 283 353 67 487 514 612 85 946 69 65019 143 214 417 81 684 715 70 820 57 70 66070 122 259 58 91 315 84 411 547 611 719 67 950 67027 426 504 32 963 68008 189 97 300 44 408 85 536 671 74 742 860 69625 53 181 239 357 705 37 58 882.

70019 254 400 550 63 777 900 71065 178 294 338 550 64 94 706 12 816 67 922 72006 28 83 240 85 334 97 488 540 895 73178 229 561 80 458 71 915 75 74058 180 240 84 318 29 57 65 49 524 621 80 824 40 910 75278 489 509 714 865 76025 135 23 7 59 464 531 724 64 90 77116 51 200 2 43 356 98 483 521 43 663 756 76 83 855 976 78068 132 40 72 95 357 822 85 79016 112 59 220 344 55 463.

80102 35 240 441 523 612 701 97 843 975 81001 323 434 577 88 618 23 39 702 15 34 35 40 50 92 811 48 72 954 68 82009 110 396 509 651 58 59 87 753 902 31 83178 304 31 46 446 54 74 503 845 86 904 80 84345 442 90 906 7 90 85096 152 83 308 14 451 82 553 677 781 804 13 25 951 63 86024 124 25 242 51 92 301 460 544 642 930 87006 33 76 122 88 206 19 361 476 90 527 714 805 917 29 88012 230 315 65 92 540 622 36 744 803 27 960 80 89103 54 304 434 56 95 521 85 639 66 76 99 906 46.

90159 293 333 407 326 98 738 92 95 854 82 91027 261 336 498 594 805 13 92031 87 146 78 207 50 83 441 50 91 549 56 689 715 838 95 985 93187 218 32 430 49 519 853 83 95 941 94080 123 259 306 469 598 635 60 88 95010 218 51 84 300 32 598 604 33 922 96016 73 101 241 75 323 411 15 513 15 70 652 745 857 79 96 97106 210 27 339 40 432 581 631 57 701 4 836 974 77 98264 406 35 98 550 628 72 725 826 983 99008 118 63 92 302 64 401 25 585 754.

100091 15 36 58 120 284 316 524 50 54 72 67 704 69 991 101035 100 837 936 102042 156 225 95 467 652 770 76 936 103015 128 52 229 62 361 79 361 609 753 55 807 906 21 39 104008 105 22 26 70 97 371 457 693 743 871 903 105108 96 273 85 93 379 53 93 537 51 624 68 90 729 800 40 99 954 106491 506 71 781 844 995 107017 36 200 4 21 309 31 63 79 466 632 741 843 88 941 77 108002 128 270 270 92 441 601 3 714 46 813 59 92 968 109029 32 86 146 61 297 313 87 460 99 564 710 906 53.

110143 222 43 415 51 600 36 735 77 812 41 54 91 111051 191 219 41 67 315 23 423 552 98 905 112055 57 136 238 330 723 45 65 85 827 909 69 71 85 113004 41 45 116 202 61 383 483 652 766 843 905 114023 46 141 350 516 84 701 79 790 115032 119 366 476 586 847 116080 136 53 218 455 98 510 809 20 74 117066 131 37 415 526 600 25 91 782 862 927 118038 108 77 316 423 26 509 17 70 90 641 715 28 840 91 907 92 119013 148 53 221 335 93 427 92 505 22 799 810 74 959.

120030 113 316 422 65 87 506 752 89 868 936 44 54 95 121126 242 92 336 453 59 63 570 64 614 57 86 735 98 933 122021 123 238 329 78 692 703 58 806 34 901 79 123103 245 310 79 400 55 567 714 82 887 911 23 124017 99 132 77 295 304 92 467 77 529 44 656 749 67 93 825 915 58 125112 97 99 236 382 403 13 564 740 126277 323 80 470 84 541 50 69 90 99 600 705 864 917 127113 38 69 346 581 90 620 27 39 69 704 13 64 68 967 128045 83 119 280 342 50 436 42 79 646 808 37 52 96 958 84 129079 299 364 507 53 760 822 45 913 90.

130013 16 153 79 340 426 54 565 799 900 23 131163 93 162 427 30 35 556 633 82 732 810 28 81 86 967 84 132035 106 15 28 40 55 63 99 288 439 84 714 37 72 889 929 33 133068 115 29 96 295 311 20 55 511 44 810 921 134057 105 82 204 7 300 472 86 696 710 858 65 949 135064 117 19 231 63 336 409 520 29 519 20 66 720 76 953 136258 431 514 22 25 697 747 81 936 38 65 137093 128 66 68 219 567 83 719 982 138193 320 413 546 700 13 22 937 80 139011 502 10 14 64 303 45 415 17 621 703 21 57 873 938.

140017 148 88 200 20 21 27 72 82 453 65 74 560 66 94 628 740 828 35 57 978 141072 160 78 206 52 318 28 55 435 61 68 77 545 89 769 851 89 142062 117 18 383 93 409 512 71 89 606 66 90 781 94 143055 214 98 302 16 19 403 19 916 29 75 77 81 144086 103 75 306 54 448 60 630 78 91 788 822 54 914 53 72 97 145077 107 308 55 89 564 631 706 818 146055 68 87 102 11 21 38 94 301 519 79 608 43 95 839 985 99 147113 90 98 213 358 419 543 651 67 728 63 909 45 57 148063 74 187 94 99 209 30 55 77 112 55 412 53 708 59 823 27 30 149055 76 269 346 449 500 18 32 743 860 68 93.

150053 192 341 569 90 619 29 44 784 87 816 50 939 151027 128 78 238 415 58 712 25 810 33 91 152116 538 650 153079 100 321 22 87 473 508 53 601 85 307 977 79 154032 33 182 257 504 58 635 760 87 931 155029 40 306 47 443 14 662 69 723 80 81 90 933 156020 112 99 234 394 95 413 680 948 157175 93 208 386 481 645 784 900 158044 98 162 236 45 502 45 637 51 90 806 53 159093 141 226 92 411 512 747 56 852 925 71 81.

160045 184 211 40 399 460 517 51 675 703 8 18 62 927 55 161010 15 30 315 524 79 638 851 926 43 54 51 96 98 162099 246 91 331 476 913 56 163094 205 27 389 408 79 826 41 937 164160 256 396 433 620 41 62 777 165064 73 120 51 357 81 462 574 825 166303 12 34 37 493 742 806 167018 47 128 80 294 580 606 788 836 84 955 168110 96 205 9 15 34 408 22 501 645 710 849 60 911 70 169018 39 232 55 352 92 452 60 823 90 934.

170014 107 213 18 303 443 505 712 875 39 93 964 171020 156 97 277 336 404 54 508 65 605 33 51 970 93 172120 249 61 68 318 34 94 404 66 86 686 837 944 67 68 173069 101 50 266 464 704 835 954 174026 118 21 82 262 464 590 665 957 175070 83 155 275 315 85 485 608 727 29 60 67 88 843 933 176050 88 148 61 97 676 702 982 177057 96 123 274 321 427 82 559 626 707 895 950 73 178016 20 96 239 52 305 432 73 78 556 701 975 179032 65 83 414 24 960.

180114 42 70 228 94 512 632 51 77 714 82 89 867 905 181132 258 72 357 510 21 646 714 32 57 840 915 182027 85 139 64 83 97 277 35 404 89 535 764 512 902 183057 106 53 87 361 431 33 607 66 607 726 873 184008 63 101 7 19 53 73 247 371 433 65 597 640 854 82 936 47 185039 228 62 548 608 185047 73 86 163 342 95 440 502 18 97 642 86 736 187070 262 596 609 72 758 828 65 86 952 53 59 188034 245 58 60 567 70 77 616 27 735 887 976 189032 81 144 47 281 88 365 84 497 544 59 62 631 727 82 924 75.

190100 17 58 68 209 41 87 837 97 967 68 191603 14 62 74 57 143 322 97 402 61 648 82 722 901 50 72 74 192039 150 202 80 95 330 81 82 560 635 73 726 840 53 193057 275 79 84 203 501 17 74 501 15 62 87 738 194128 314 414 44 93 590 669 87 735 81 538 73 86 938 195010 44 91 93 277 312 65 77 457 84 625 718 828 29 57 196004 25 166 294 323 430 505 36 57 634 92 708 78 810 197037 56 83 269 7E0 95 377 80 86 498 623 34 756 801 5 23 198039 46 111 57 85 271 429 725 39 53 57 59 99 47 199079 287 319 39 90 441 73 98 636 779 90 826 52 72 900 6.

200000 81 187 237 60 74 78 366 88 470 550 628 714 77 825 97 987 201015 41 210 307 38 439 542 619 74 86 90 91 717 60 96 954 202017 209 67 312 25 424 543 73 676 851 90 906 203049 65 205 73 543 651 92 744 55 98 927 204130 224 32 382 449 519 22 34 97 650 83 724 935 89 205068 88 100 373 531 95 98 663 721 40 98 872 88 93 939 206025 68 78 117 62 78 203 378 97 426 529 632 42 66 79 99 983 96 207144 56 210 14 415 603 59 791 903 17 19 31 208002 315 37 582 794 822 36 41 56 984 209163 288 92 354 78 446 47 97 567 615 909 77 86.

יודישער אונפארטייאיש - ווירטשאפטליכער בלאק
צו די וואהלען פון דער יודישער קהלה אין לאדז

דערמאנט, אז דער טערמין פון די וואהלען, דער 27-טער מאי 1931 — דערנענטערט זיך

צוליב דעם, וואס דאס נאכזעהען די וועהלער-ליסטעס קען מען שפעטסטענס ביז'ן

12-טען אפריל ד. י.

דעריבער מוז יעדער וועהלער אונבעדינגט געהן אין לאקאל פון דער גמינע (פ. יוהייטס-פלאץ 6), כדי פעסטצושטעלן, אויב ער איז ארייגעטראגען אין דער וועהלער-ליסטע.

וועהלער, פערנאכלעסיג נישט די דאזיגע פליכט!

אלערליי אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון בלאק אויף מאניושקי 3, טעל. 215-15.

כדי צו פערלייכטערן די וועהלער, וואס קאנען נישט פערזענליך פעסטשטעלן זייער וואהל-רעכט, נעהמט אן דער סעקרעטאריאט טעלעפאנישע אנמעלדונגען, פערזענליך מינדליכע און פיהרט אדורך דאס נאכקאנטראלירען די וועהלער-ליסטעס.

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך אי־בערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז״וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך

אז תשכב בטח ושענן כי הלך בתום

ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם וואלסט נאר מוזען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאטישע, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, ווענען דירות אין אויסלאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא,

פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

ווערבנעריד קליניק כירורגישע

„SANATO"

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד״ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

כירורגישע אפטיילונג פון ד״ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

● 24 Piotrkowska 24 ●

O A

Wypożyczalnia Książek

poleca wszystkie ostatnie nowości

● Prenumerata miasięczna 2 zł. ●

DR. MED. H. LUBICZ

אפ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8 זונטאג און יו״ט 9-1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

מעבעל מאדערן מעבעל
גאנצע איינריכטונג

ווי אויך ענצעלנע געגענשטענדע פון איינענער אויסארבייטונג זאווי זעמטליכע טאפעציר-אויסארבייטונגען אויף גינסטיגע בעדינגונגען און לאנגיעהריגע גאראנטיעס

עמפפעהלט

I. Dreispiel
AL. KOŚCIUSZKI 36
róg Andrzeja

בעמ.: א שפייזע-צימער איז געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען.

Uważajcie na oryginalny stempel: nazwę firmy i znak orła

CHLUBĄ POLSKIEGO PRZEMYSŁU POŃCZOSZNICZEGO

jest elegancka, wspaniała, praktyczna, a precyzyjnie wykònana

Pończocha „Bemberg"

Wystrzegać się licznych falsyfikatów!

קלאנג-פילם-טעאטער

„MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער יום-טוב-פראגראם!

דער קעניג פון די בעטלער

אין די הויפטראלען:

DENIS KING
JANET Mc DONALD

אויסערדעם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום-טוב 3.30 נ״מ

אויב אייער אויג וואלט געווען א מיקראסקאפ

וואלט קיינער נישט בענוצט קיין אנדערע ראזיר מעסערלעך ווי

„PEUGEOT"

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi wzywa rodziny niżej wymienionych zmarłych:

1) Ulbrycha Teodora
2) Słochowskiej Władysławy
3) Zajdmana Szmula
4) Grabik Marji
5) Rode Hi'dy
6) Cerbela Artura
7) Rozencwajg Chany
8) Ozienuski Jadwigi
9) Marciniak Marji
10) Piotrowskiej Aleksandry
11) Olczak Haliny
12) Barańskiej Józefy
13) Janusika Jana
14) Michalskiej Marji

aby w terminie 4 tygodniowym od daty niniejszego ogłoszenia zgłosili się do miejskiego szpitala w Radogoszczu po odbiór rzeczy pozostałych po zmarłych.

Łódź, dnia 1 kwietnia 1931 roku.

2127 Magistrat m. Łodzi

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט ארייִן אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע תמיד באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכו רעזולטאטן בעזונדערע זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכקייטען ברוך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע געמאכטע פיס און הענד, געמאכטע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארענטש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע,

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד״ר. י. ראפאפארט. ספעצ. פאר ברוך, וועלכער געמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פארט פאר זיין געוויסענהאפטען פערלעגען מיר א געמאכטע הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט, אז כ'קען איהם יעדען אנצייגען הייס עמפפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

אנאנסען-פרייזן: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40	60—	4
נאכ'ן טעקסט—12	18—	8

פאר א מילימעטער-שורה: ליטער דער שטאט 50 פראצ. טייערע. אויסל. 100 פראצ. טייערע. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.